

Міністерство освіти і науки України

**Луцький національний технічний університет
Факультет цифрових, освітніх та соціальних технологій
Кафедра цифрових освітніх технологій**

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
ЗА СТУПЕНЕМ ВИЩОЇ ОСВІТИ «МАГІСТР»
РОЗРОБКА ТА ДОСЛІДЖЕННЯ СИСТЕМИ ПІДТРИМКИ
ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ
АКАДЕМІЇ РЕКРЕАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ І ПРАВА
спеціальність 015.39 Професійна освіта (Цифрові технології)
освітня програма Професійна освіта (комп'ютерні технології)**

Виконав: здобувач вищої освіти
Групи ПОМЗ-11
Павлусь Олександра Михайлівна

(підпис)

Керівник:
к.тех.н., доцент, декан
Герасимчук Галина Андріївна

(підпис)

Кваліфікаційну роботу
допущено до захисту
«__» _____ 2025 р.
д.пед.н., професор
гарант освітньої програми:
Гулай Ольга Іванівна

(підпис)

Луцьк – 2025 року

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. АНАЛІЗ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ ЗА ТЕМОЮ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ, ВИКЛАД ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ І ВИБІР НАПРЯМКІВ ДОСЛІДЖЕННЯ	7
1.1. Огляд і аналіз предметної області проблеми та шляхи її розв’язання.....	7
1.2. Огляд і аналіз методів та засобів розробки системи дистанційного навчання з використанням інформаційно-комунікаційних технологій	10
1.3. Аналіз результатів теоретичних та експериментальних досліджень згідно з обраною задачею магістерської роботи	13
Висновки до розділу 1.....	16
РОЗДІЛ 2. ПРОЄКТУВАННЯ СИСТЕМИ ПІДТРИМКИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ АКАДЕМІЇ РЕКРЕАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ І ПРАВА	18
2.1. Аналіз вимог та функціональних можливостей системи дистанційного навчання для Академії рекреаційних технологій і права	18
2.2. Архітектура та структура системи підтримки дистанційного навчання ..	20
2.3. Педагогічні та методичні засади організації дистанційного навчання в системі.....	25
Висновки до розділу 2.....	29
РОЗДІЛ 3. ВПРОВАДЖЕННЯ ТА МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В АКАДЕМІЇ	31
3.1. Етапи впровадження системи підтримки дистанційного навчання в Академії рекреаційних технологій і права	31
3.2. Методика дослідження ефективності системи дистанційного навчання ..	32
3.3. Експериментальне дослідження на базі Академії рекреаційних технологій і права.....	34
Висновки до розділу 3.....	38
РОЗДІЛ 4. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ЧАСТИНА ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ОБРОБКА, АНАЛІЗ І СПІВСТАВЛЕННЯ ОТРИМАНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ	39
4.1. Дослідження системи дистанційного навчання та оптимізація її режимів роботи.....	39
4.2. Здійснення експерименту та порівняння отриманих результатів	41
4.3. Практичне впровадження результатів дослідження в освітній процес ЗВО «Академія рекреаційних технологій і права»	43
Висновки до розділу 4.....	45
ВИСНОВКИ	47
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	50
ДОДАТКИ	59

ВСТУП

Актуальність теми. Сучасний етап розвитку суспільства характеризується стрімким впровадженням інформаційно-комунікаційних технологій в усі сфери життєдіяльності людини, зокрема в освіту. Особливої актуальності набуває проблема організації дистанційного навчання у закладах вищої освіти України, що зумовлено низкою об'єктивних чинників: необхідністю забезпечення безперервності освітнього процесу в умовах воєнного стану, зростанням вимог до гнучкості та доступності освітніх послуг, а також потребою у модернізації традиційних форм навчання відповідно до світових тенденцій цифровізації освіти.

Аналіз наукових джерел засвідчує, що проблематика дистанційного навчання активно досліджується як вітчизняними, так і зарубіжними науковцями. Теоретико-методологічні засади дистанційної освіти розглядали В. Биков, О. Спірін, М. Жалдак, Н. Морзе та інші. Питання впровадження систем управління навчанням (LMS) у освітній процес вищої школи висвітлено у працях А. Vozkurt, F. Martin, D. Turnbull. Особливості адаптації студентів до умов онлайн-навчання досліджували Т. Шаповалова, Д. Седлова, Н. Стеценко. Водночас недостатньо розробленими залишаються питання створення комплексних систем підтримки дистанційного навчання, адаптованих до специфіки конкретних закладів вищої освіти.

Актуальність дослідження посилюється необхідністю вирішення суперечності між зростаючими вимогами до якості дистанційного навчання та недостатнім рівнем науково-методичного забезпечення процесу створення й функціонування спеціалізованих систем підтримки дистанційного навчання у закладах вищої освіти України.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Магістерська робота виконана відповідно до плану науково-дослідної роботи

кафедри ЗВО «Академія рекреаційних технологій і права» та узгоджена з напрямами розвитку інформатизації освіти в Україні.

Мета дослідження – розробити систему підтримки дистанційного навчання здобувачів освіти Академії рекреаційних технологій і права та дослідити ефективність її впровадження в освітній процес.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі **завдання**:

1) проаналізувати сучасний стан проблеми організації дистанційного навчання у закладах вищої освіти та визначити напрямки дослідження;

2) здійснити огляд та порівняльний аналіз методів і засобів розробки систем дистанційного навчання з використанням інформаційно-комунікаційних технологій;

3) визначити вимоги та спроектувати архітектуру системи підтримки дистанційного навчання для Академії рекреаційних технологій і права;

4) розробити педагогічні та методичні засади організації дистанційного навчання в системі;

5) здійснити впровадження системи та провести експериментальне дослідження її ефективності;

6) обробити, проаналізувати та співставити отримані результати експерименту, сформулювати практичні рекомендації щодо впровадження системи.

Об'єкт дослідження – процес дистанційного навчання студентів у закладах вищої освіти з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

Предмет дослідження – педагогічні, організаційні та технологічні засади створення й функціонування системи дистанційного навчання, адаптованої до підготовки студентів «Академії рекреаційних технологій і права».

Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань використано комплекс методів дослідження:

– теоретичні: аналіз науково-педагогічної, методичної та технічної літератури з проблеми дослідження; синтез та узагальнення теоретичних положень; порівняльний аналіз існуючих систем дистанційного навчання; системний аналіз для визначення структури та функціональних можливостей системи;

– емпіричні: анкетування та опитування учасників освітнього процесу; педагогічне спостереження; педагогічний експеримент для перевірки ефективності розробленої системи;

– статистичні: методи математичної статистики для обробки результатів експериментального дослідження.

Під час виконання кваліфікаційної роботи магістра було використано інструменти штучного інтелекту ChatGPT-5 для систематизації літературних джерел, розробки дизайну дослідження, редагування тексту, пошуку ідей, уточнення формулювань. Усі твердження, висновки та результати дослідження належать автору та ґрунтуються на власному аналізі, а отримані результати від генеративного ШІ були перевірені на достовірність та відповідність академічній доброчесності.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що:

– уперше розроблено комплексну систему підтримки дистанційного навчання, адаптовану до специфіки підготовки фахівців у галузі рекреаційних технологій і права, що враховує особливості професійної підготовки здобувачів освіти;

– удосконалено методику організації дистанційного навчання у закладі вищої освіти шляхом інтеграції сучасних інформаційно-комунікаційних технологій та педагогічних підходів;

– набули подальшого розвитку теоретичні положення щодо проєктування та впровадження систем дистанційного навчання в умовах закладу вищої освіти.

Практичне значення одержаних результатів. Розроблена система підтримки дистанційного навчання впроваджена в освітній процес ЗВО

«Академія рекреаційних технологій і права», що підтверджується відповідним актом впровадження. Результати дослідження можуть бути використані:

- у практичній діяльності закладів вищої освіти для організації дистанційного навчання;
- у процесі підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників з питань використання технологій дистанційного навчання;
- як методичні рекомендації для розробки аналогічних систем в інших закладах вищої освіти.

Структура та обсяг роботи. Магістерська робота складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Список використаних джерел містить 60 найменувань.

РОЗДІЛ 1. АНАЛІЗ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ ЗА ТЕМОЮ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ, ВИКЛАД ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ І ВИБІР НАПРЯМКІВ ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1. Огляд і аналіз предметної області проблеми та шляхи її розв'язання

Сучасний етап розвитку освіти характеризується активним впровадженням інформаційно-комунікаційних технологій у навчальний процес закладів вищої освіти. Трансформація традиційних форм здобуття знань зумовлена глобальними тенденціями цифровізації суспільства та потребою забезпечення гнучкості й доступності освітніх послуг. У своєму дослідженні Л. В. Штихно наголошує, що дистанційне навчання є перспективним напрямом розвитку сучасної освіти, оскільки воно дозволяє долати географічні та часові обмеження, забезпечуючи можливість здобуття якісної освіти незалежно від місця перебування студента [42, с. 490]. Дослідниця акцентує увагу на тому, що впровадження дистанційних технологій потребує комплексного підходу, який враховує як технічні, так і педагогічні аспекти організації освітнього процесу.

Проблематика дистанційного навчання у вищій школі набуває особливої актуальності в контексті сучасних викликів, з якими стикається українська система освіти. Аналізуючи переваги та недоліки дистанційної форми навчання, Г. Й. Шевчук зазначає, що серед ключових переваг варто виділити можливість індивідуалізації навчального процесу, економію часу та ресурсів, а також доступність освіти для різних категорій населення [41, с. 206]. Водночас дослідниця звертає увагу на існуючі проблеми, зокрема недостатній рівень технічного забезпечення, відсутність безпосереднього контакту між викладачем і студентом, а також складність організації практичних занять у дистанційному форматі.

Результати онлайн-анкетування учасників освітнього процесу, проведеного Державною службою якості освіти України, засвідчують, що у 2021/2022

навчальному році більшість закладів вищої освіти активно використовували технології дистанційного навчання для забезпечення безперервності освітнього процесу [1, с. 3]. Серед найбільш поширених платформ для організації дистанційного навчання респонденти відзначили Moodle, Google Classroom та Microsoft Teams. Опитування також виявило низку проблем, пов'язаних із якістю інтернет-з'єднання, недостатньою цифровою грамотністю окремих учасників освітнього процесу та психологічними труднощами адаптації до нових умов навчання.

Особливості впровадження дистанційного навчання в освітній процес закладу вищої освіти детально розглянуто у праці Л. В. Ткаченко та О. С. Хмельницької. Дослідниці наголошують на необхідності створення відповідного навчально-методичного забезпечення, яке враховує специфіку дистанційної форми здобуття освіти [36, с. 92]. Важливим аспектом успішного впровадження дистанційного навчання, на їхню думку, є підготовка науково-педагогічних працівників до роботи в нових умовах, що передбачає формування відповідних цифрових компетентностей та опанування сучасних освітніх технологій.

Педагогічні умови організації дистанційного навчання в університеті є предметом дослідження Н. Яремчук та В. Марусової. Науковці визначають комплекс умов, необхідних для ефективно організації дистанційного освітнього процесу, серед яких: наявність якісного технічного забезпечення, розроблене електронне навчально-методичне забезпечення, підготовлений до роботи в онлайн-середовищі науково-педагогічний персонал та мотивовані до самостійної роботи здобувачі освіти [43, с. 207]. Дослідники також підкреслюють значення систематичного зворотного зв'язку між учасниками освітнього процесу для підвищення якості дистанційного навчання.

Теоретико-методологічні засади дистанційного та змішаного навчання як засобу реалізації індивідуальної траєкторії професійного зростання педагога висвітлено у колективній монографії за науковою редакцією І. П. Воротникової

[15, с. 24]. У праці обґрунтовано концептуальні підходи до організації дистанційного навчання, визначено його місце у системі неперервної освіти та розкрито потенціал використання цифрових технологій для персоналізації освітнього процесу. Автори монографії акцентують увагу на важливості поєднання синхронного та асинхронного форматів навчання для досягнення оптимальних освітніх результатів.

Виклики та можливості дистанційного навчання для системи вищої освіти України в умовах війни досліджують Н. Голярдик та О. Гевко. Науковці констатують, що воєнний стан суттєво вплинув на організацію освітнього процесу, змусивши заклади вищої освіти оперативно адаптуватися до нових реалій [8, с. 60]. Дослідники відзначають, що попри численні труднощі, пов'язані з безпековою ситуацією, українські університети продемонстрували здатність забезпечувати безперервність навчання завдяки використанню технологій дистанційного навчання.

Питання організації освітнього процесу в закладах вищої освіти України з використанням технологій дистанційного навчання досліджують Л. М. Конопляник, Ю. Ю. Пришупа та О. О. Коваленко. Науковці аналізують сучасний стан впровадження дистанційних технологій у вітчизняних університетах та визначають перспективні напрями їх розвитку [20, с. 4]. Дослідження засвідчує, що успішність організації дистанційного навчання значною мірою залежить від наявності чіткої стратегії цифрової трансформації закладу освіти та належного ресурсного забезпечення цього процесу.

Таким чином, аналіз наукових джерел засвідчує, що проблема організації дистанційного навчання у закладах вищої освіти є актуальною та багатоаспектною. Українські науковці активно досліджують різні аспекти цієї проблематики, пропонуючи теоретичні обґрунтування та практичні рекомендації щодо впровадження технологій дистанційного навчання в освітній процес вищої школи.

1.2. Огляд і аналіз методів та засобів розробки системи дистанційного навчання з використанням інформаційно-комунікаційних технологій

Розробка ефективної системи дистанційного навчання потребує глибокого розуміння можливостей сучасних систем управління навчанням (Learning Management Systems, LMS). У своєму дослідженні D. Turnbull, R. Chugh та J. Luck здійснюють комплексний огляд систем управління навчанням, характеризуючи їх основні функціональні можливості та сфери застосування [60, с. 1053]. Науковці відзначають, що сучасні LMS-платформи забезпечують широкий спектр інструментів для організації навчального процесу: від розміщення навчального контенту до проведення оцінювання та аналітики навчальних досягнень студентів.

Дослідження готовності студентів до використання систем управління навчанням та їхніх очікувань щодо електронного навчання проведено J. H. L. Koh та R. Y. P. Kan. Науковці аналізують досвід використання LMS-платформ студентами закладів вищої освіти та виявляють ключові фактори, що впливають на задоволеність користувачів [54, с. 998]. За результатами дослідження встановлено, що студенти очікують від систем дистанційного навчання не лише функціональності, але й зручності інтерфейсу, мобільної доступності та можливості персоналізації навчального досвіду.

Аналіз політик впровадження систем управління навчанням у закладах вищої освіти дозволяє виявити спільні елементи та найкращі практики організації дистанційного навчання [47, с. 680]. Дослідження засвідчує, що успішне впровадження LMS-платформи потребує не лише технічної інфраструктури, але й розробки відповідних нормативних документів, стандартів якості електронних курсів та процедур підтримки користувачів. Важливим аспектом є також забезпечення інтеграції системи управління навчанням з іншими інформаційними системами закладу освіти.

Принципи проектування онлайн-навчання у вищій освіті є предметом дослідження F. Martin та D. U. Bolliger. Науковці систематизують ключові підходи до розробки електронних навчальних курсів, акцентуючи увагу на важливості педагогічного дизайну та врахування потреб цільової аудиторії [56, с. 5]. У дослідженні обґрунтовано рекомендації щодо структурування навчального контенту, організації взаємодії учасників освітнього процесу та забезпечення зворотного зв'язку в умовах дистанційного навчання.

Моделі змішаного навчання у вищій освіті та практичні рекомендації для дослідників представлено у праці A. Vozkurt та R. C. Sharma. Автори здійснюють класифікацію різних моделей змішаного навчання, аналізують їх переваги та обмеження в контексті застосування у закладах вищої освіти [46, с. 3]. Дослідники наголошують на необхідності гнучкого поєднання синхронного та асинхронного форматів навчання, що дозволяє враховувати індивідуальні потреби та можливості здобувачів освіти.

Використання сучасних технологій та цифрових інструментів у контексті дистанційного та змішаного навчання систематизовано у дослідженні вітчизняних науковців [5, с. 178]. Автори характеризують широкий спектр цифрових інструментів, які можуть бути інтегровані у систему дистанційного навчання: відеоконференц-платформи, хмарні сервіси для спільної роботи, інтерактивні дошки, системи тестування та опитування. Особливу увагу приділено питанням вибору оптимального набору інструментів залежно від специфіки навчальної дисципліни та освітніх цілей.

Інтегрована та розподілена моделі змішаного навчання у вищій освіті є предметом тематичного аналізу A. Istenič. Дослідниця розглядає різні підходи до організації змішаного навчання, виокремлюючи ключові характеристики кожної моделі та умови їх ефективного застосування [52, с. 4]. У праці обґрунтовано необхідність системного підходу до впровадження змішаного навчання, який передбачає узгодження технологічних рішень з педагогічними стратегіями та організаційними процесами закладу освіти.

Виклики та можливості формування інституційних підходів до змішаного навчання у вищій освіті досліджують К. Smith та А. Hill. Науковці аналізують досвід різних закладів вищої освіти у розробці та впровадженні стратегій змішаного навчання, ідентифікуючи ключові фактори успіху та типові бар'єри [59, с. 448]. Дослідження засвідчує важливість залучення всіх зацікавлених сторін до процесу планування та реалізації змін, а також необхідність забезпечення достатньої підтримки викладачів у освоєнні нових технологій та методів навчання.

Оптимізація дистанційного навчання в контексті застосування технології віртуального класу є перспективним напрямом розвитку освітніх технологій [12, с. 117]. Технологія віртуального класу дозволяє відтворити атмосферу традиційного аудиторного заняття в онлайн-середовищі, забезпечуючи можливість синхронної взаємодії викладача зі студентами у режимі реального часу. Впровадження цієї технології потребує наявності якісного інтернет-з'єднання, відповідного програмного забезпечення та підготовки учасників освітнього процесу до роботи в новому форматі.

Майбутні тенденції електронного навчання у вищій освіті у 2020-х роках та надалі є предметом прогностичного аналізу М. М. Coelho та L. F. Silva. Дослідники виокремлюють ключові тренди розвитку освітніх технологій, зокрема впровадження штучного інтелекту, адаптивного навчання, віртуальної та доповненої реальності [48, с. 3]. Автори прогнозують, що у найближчі роки системи дистанційного навчання стануть більш персоналізованими та інтелектуальними, здатними автоматично адаптуватися до потреб кожного окремого студента.

Інноваційні підходи до організації дистанційного навчання в закладах вищої освіти України є предметом дослідження Д. В. Гульпи, Г. М. Йордан та Н. В. Лемешевої. Науковці систематизують новітні методи та технології дистанційного навчання, оцінюючи перспективи їх впровадження у вітчизняних університетах [11, с. 8]. Дослідники наголошують на необхідності творчого

підходу до організації дистанційного навчання, який передбачає використання інтерактивних методів, гейміфікації та проектного навчання.

Отже, аналіз методів та засобів розробки систем дистанційного навчання засвідчує наявність широкого спектра технологічних рішень та педагогічних підходів. Сучасні системи управління навчанням забезпечують комплексний інструментарій для організації освітнього процесу, однак їх ефективне впровадження потребує врахування як технічних, так і педагогічних аспектів.

1.3. Аналіз результатів теоретичних та експериментальних досліджень згідно з обраною задачею магістерської роботи

Емпіричні дослідження ефективності дистанційного навчання у вищій освіті набувають особливої актуальності в контексті масового переходу до онлайн-формату. У своєму дослідженні Н. Fischer, U. Neublein, J. Ebert та K. Richter представляють результати рандомізованого експерименту, який засвідчує вплив дистанційного навчання на академічні досягнення студентів [51, с. 2325]. Науковці виявили, що за умови належної організації дистанційне навчання може забезпечувати результати, порівнянні з традиційним форматом, однак його ефективність значною мірою залежить від мотивації студентів та якості навчально-методичного забезпечення.

Порівняльний аналіз онлайн та очного навчання у вищій освіті здійснено у дослідженні М. Ala-Hassan та R. Salama. Науковці вивчають вплив різних форматів навчання на успішність студентів та формулюють рекомендації для керівництва закладів вищої освіти [45, с. 4]. Результати дослідження свідчать про те, що вибір оптимального формату навчання залежить від специфіки навчальної дисципліни, характеристик цільової аудиторії та наявного ресурсного забезпечення.

Особливості впровадження дистанційного навчання у закладах вищої освіти під час воєнних дій в Україні детально проаналізовано у дослідженні, яке охоплює досвід вітчизняних університетів [13, с. 85]. Встановлено, що воєнний стан створив безпрецедентні виклики для системи вищої освіти, змусивши заклади оперативно переходити на дистанційний формат навчання в умовах обмежених ресурсів та постійних загроз безпеці. Дослідження фіксує як проблеми, так і позитивний досвід адаптації освітнього процесу до екстремальних умов.

Вплив онлайн-освіти на залученість студентів у вищій освіті у постпандемічний період досліджують Z. Deng та Z. Yang. Науковці аналізують очікування студентів щодо онлайн-навчання та виявляють фактори, що сприяють підвищенню їхньої мотивації та активності [50, с. 3]. Дослідження засвідчує, що студенти цінують гнучкість дистанційного навчання, однак потребують більш інтерактивних форм взаємодії та регулярного зворотного зв'язку від викладачів.

Досвід переходу до змішаного навчання під час пандемії COVID-19 у контексті африканських університетів досліджують E. Kayi, G. A. Okyere та E. Agyei. Науковці аналізують досвід викладачів та дорослих здобувачів освіти, виокремлюючи ключові виклики та стратегії їх подолання [53, с. 2460]. Результати дослідження підтверджують універсальний характер проблем, пов'язаних з організацією дистанційного навчання, та важливість обміну досвідом між закладами освіти різних країн.

Особливості дистанційного навчання студентів в умовах воєнного стану систематизовано у дослідженні, яке розглядає специфіку організації освітнього процесу в українських університетах [33, с. 287]. Автори констатують, що воєнний стан суттєво вплинув на всі аспекти функціонування системи вищої освіти, створивши додаткові труднощі як для здобувачів освіти, так і для науково-педагогічних працівників. Серед основних проблем виокремлено нестабільність інтернет-з'єднання, психологічний стрес учасників освітнього процесу та необхідність поєднання навчання з іншими обов'язками.

Організація дистанційного навчання у закладах вищої освіти в умовах війни та його вплив на психологічний стан здобувачів освіти та викладачів досліджено О. Г. Марченком, М. О. Баранник та І. М. Жовтоніжко. Науковці виявляють взаємозв'язок між особливостями організації дистанційного навчання та психоемоційним станом його учасників [21, с. 185]. Дослідження засвідчує, що належна організація освітнього процесу може виступати стабілізуючим фактором в умовах стресу, створюючи відчуття нормальності та цілеспрямованості.

Проблематика адаптації студентів до умов дистанційного навчання досліджується Т. Г. Шаповаловою, Л. І. Кондратенко та Л. М. Кібенко. Науковці аналізують труднощі, з якими стикаються здобувачі освіти при переході на дистанційний формат навчання, та визначають умови успішної адаптації [39, с. 154]. Дослідження засвідчує, що адаптаційний процес залежить від низки факторів, зокрема рівня цифрової грамотності студентів, їхньої мотивації до самостійної роботи та якості організації освітнього процесу.

Організація зворотного зв'язку під час дистанційного навчання в умовах закладу вищої освіти є важливим фактором забезпечення якості освітнього процесу [18, с. 30]. Систематичний зворотний зв'язок дозволяє викладачам отримувати інформацію про труднощі студентів у засвоєнні навчального матеріалу та своєчасно коригувати освітній процес. Водночас для студентів зворотний зв'язок є важливим джерелом мотивації та орієнтиром для самовдосконалення.

Особливості організації дистанційного навчання у процесі фахової підготовки науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти України на основі аналізу досвіду країн Європейського Союзу досліджують Л. В. Філіппова, І. В. Беседанич, Д. Р. Мовчан та О. Б. Колесник. Науковці здійснюють порівняльний аналіз вітчизняної та європейської практики організації дистанційного навчання, виокремлюючи найкращі практики, які можуть бути

імplementовані в Україні [37, с. 5]. Дослідження засвідчує важливість урахування міжнародного досвіду при розробці систем дистанційного навчання.

Досвід організації дистанційного навчання в закладах вищої освіти країн Європейського Союзу систематизовано у дослідженні В. В. Белової. Дослідниця аналізує різні моделі дистанційного навчання, які використовуються в європейських університетах, та оцінює можливості їх адаптації до умов української системи вищої освіти [3, с. 4]. У праці наголошується на важливості врахування національної специфіки при впровадженні зарубіжного досвіду та необхідності поступової трансформації освітніх практик.

Таким чином, аналіз результатів теоретичних та експериментальних досліджень засвідчує, що ефективність дистанційного навчання залежить від комплексу факторів: якості технічного та навчально-методичного забезпечення, підготовленості учасників освітнього процесу та особливостей організації освітньої взаємодії. Отримані результати створюють підґрунтя для розробки системи підтримки дистанційного навчання, адаптованої до потреб конкретного закладу вищої освіти.

Висновки до розділу 1

У першому розділі здійснено комплексний аналіз літературних джерел за темою магістерської роботи, який засвідчив актуальність проблеми організації дистанційного навчання у закладах вищої освіти. Встановлено, що дистанційне навчання є перспективним напрямом розвитку сучасної освіти, який дозволяє забезпечити гнучкість, доступність та індивідуалізацію освітнього процесу. Особливої актуальності проблема набуває в умовах воєнного стану в Україні, коли дистанційні технології стають необхідним інструментом забезпечення безперервності освіти.

Аналіз методів та засобів розробки систем дистанційного навчання дозволив виявити широкий спектр технологічних рішень, серед яких провідне місце посідають системи управління навчанням. Сучасні LMS-платформи забезпечують комплексний інструментарій для організації освітнього процесу, проте їх ефективне впровадження потребує врахування педагогічних принципів та специфіки конкретного закладу освіти. Перспективними напрямками розвитку є впровадження адаптивного навчання, штучного інтелекту та інтерактивних технологій.

Результати теоретичних та експериментальних досліджень засвідчують, що успішність дистанційного навчання залежить від якості його організації, мотивації учасників освітнього процесу та наявності належного технічного й методичного забезпечення. Виявлено необхідність розробки комплексних систем підтримки дистанційного навчання, адаптованих до специфіки конкретних закладів вищої освіти, що обумовлює доцільність подальшого дослідження та практичної розробки такої системи для Академії рекреаційних технологій і права.

РОЗДІЛ 2. ПРОЄКТУВАННЯ СИСТЕМИ ПІДТРИМКИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ АКАДЕМІЇ РЕКРЕАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ І ПРАВА

2.1. Аналіз вимог та функціональних можливостей системи дистанційного навчання для Академії рекреаційних технологій і права

Проєктування системи підтримки дистанційного навчання для Академії рекреаційних технологій і права потребує попереднього аналізу вимог, які висуваються до такої системи з боку всіх учасників освітнього процесу. Заклад вищої освіти «Академія рекреаційних технологій і права» здійснює підготовку фахівців за різними освітніми програмами, що зумовлює необхідність створення універсальної та гнучкої системи дистанційного навчання [32, с. 5]. Аналіз річного звіту ректора про діяльність Академії засвідчує, що заклад активно впроваджує інноваційні технології в освітній процес та має відповідну матеріально-технічну базу для організації дистанційного навчання.

Функціональні вимоги до системи дистанційного навчання визначаються на основі аналізу потреб основних категорій користувачів: здобувачів освіти, науково-педагогічних працівників та адміністративного персоналу. Сучасні системи управління навчанням повинні забезпечувати можливість розміщення різноманітного навчального контенту, організації синхронної та асинхронної взаємодії учасників освітнього процесу, проведення оцінювання навчальних досягнень студентів та формування аналітичних звітів [60, с. 1054]. Важливим аспектом є також забезпечення доступності системи з різних пристроїв та платформ, що особливо актуально в умовах, коли студенти можуть перебувати в різних географічних локаціях.

Нефункціональні вимоги до системи включають характеристики продуктивності, безпеки, надійності та зручності використання. Система повинна забезпечувати стабільну роботу при одночасному підключенні значної кількості користувачів, що є критично важливим під час проведення онлайн-

занять та тестувань [54, с. 1000]. Вимоги до безпеки передбачають захист персональних даних користувачів, забезпечення автентифікації та авторизації, а також запобігання несанкціонованому доступу до навчальних матеріалів та результатів оцінювання.

Специфіка підготовки фахівців у галузі рекреаційних технологій і права висуває особливі вимоги до системи дистанційного навчання. Освітні програми Академії передбачають значну частку практичної підготовки, що потребує розробки спеціальних механізмів для організації практичних занять у дистанційному форматі [30, с. 3]. Система повинна підтримувати можливість проведення віртуальних практикумів, симуляцій та інтерактивних вправ, які дозволяють формувати практичні навички студентів без безпосереднього фізичного контакту.

Важливою вимогою до системи є забезпечення можливості інтеграції з іншими інформаційними системами Академії. Електронний ресурс Академії рекреаційних технологій і права вже містить певну інфраструктуру для підтримки освітнього процесу, яка повинна бути інтегрована з новою системою дистанційного навчання [17, с. 1]. Така інтеграція дозволить забезпечити єдиний інформаційний простір закладу освіти та уникнути дублювання даних у різних системах.

Аналіз досвіду впровадження систем дистанційного навчання в інших закладах вищої освіти дозволяє виявити типові проблеми та шляхи їх подолання. Серед найбільш поширених проблем відзначають недостатню підготовленість користувачів до роботи з системою, відсутність якісного навчально-методичного забезпечення та технічні труднощі [36, с. 93]. Врахування цього досвіду на етапі проєктування дозволяє передбачити відповідні механізми підтримки користувачів та забезпечення якості освітнього контенту.

Вимоги до інтерфейсу користувача системи дистанційного навчання передбачають забезпечення інтуїтивної зрозумілості, логічної структурованості та естетичної привабливості. Дослідження засвідчують, що зручність інтерфейсу

суттєво впливає на мотивацію студентів до навчання та їхню задоволеність освітнім процесом [56, с. 8]. Інтерфейс системи повинен бути адаптивним, забезпечуючи коректне відображення на різних типах пристроїв: персональних комп'ютерах, планшетах та смартфонах.

Окремим напрямом аналізу є визначення вимог до системи оцінювання навчальних досягнень студентів. Система повинна підтримувати різноманітні форми оцінювання: тестування, виконання практичних завдань, захист проєктів, взаємооцінювання тощо [47, с. 682]. Важливим аспектом є забезпечення академічної доброчесності, що потребує впровадження механізмів ідентифікації особи, контролю часу виконання завдань та перевірки робіт на плагіат.

Отже, аналіз вимог до системи дистанційного навчання для Академії рекреаційних технологій і права дозволив визначити комплекс функціональних та нефункціональних вимог, які повинні бути враховані при проєктуванні системи. Ці вимоги враховують як загальні принципи побудови систем дистанційного навчання, так і специфіку конкретного закладу вищої освіти.

2.2. Архітектура та структура системи підтримки дистанційного навчання

Архітектура системи підтримки дистанційного навчання визначає її загальну структуру, основні компоненти та взаємозв'язки між ними. При проєктуванні архітектури системи для Академії рекреаційних технологій і права було обрано модульний підхід, який забезпечує гнучкість, масштабованість та можливість поетапного впровадження окремих функціональних блоків [52, с. 6]. Модульна архітектура дозволяє адаптувати систему до змінних потреб закладу освіти та інтегрувати нові компоненти без суттєвої переробки існуючих елементів.

Система дистанційного навчання Академії рекреаційних технологій і права реалізована на базі платформи Google Classroom. Вибір даної платформи обумовлений її відкритим кодом, гнучкістю налаштувань, підтримкою модульної архітектури та широкими можливостями інтеграції з іншими інформаційними системами закладу освіти.

Центральним компонентом системи є ядро платформи, яке забезпечує базову функціональність управління користувачами, курсами та навчальним контентом. Ядро системи реалізує механізми автентифікації та авторизації користувачів, розмежування прав доступу відповідно до ролей, а також загальні функції адміністрування [60, с. 1055]. На базі ядра функціонують спеціалізовані модулі, кожен з яких відповідає за певний аспект освітнього процесу.

Модуль управління навчальним контентом забезпечує можливість створення, редагування, організації та представлення навчальних матеріалів різних типів. Система підтримує роботу з текстовими документами, презентаціями, відеоматеріалами, інтерактивними елементами та зовнішніми ресурсами [5, с. 179]. Важливою функцією модуля є забезпечення структурування контенту у вигляді навчальних курсів з логічною послідовністю тем та занять.

Модуль комунікації забезпечує взаємодію між учасниками освітнього процесу в синхронному та асинхронному режимах. До синхронних засобів комунікації належать відеоконференції, чати в реальному часі та віртуальні класи, які дозволяють проводити онлайн-заняття з можливістю безпосереднього спілкування [12, с. 118]. Асинхронні засоби включають форуми, особисті повідомлення та систему оголошень, що забезпечують комунікацію без необхідності одночасної присутності учасників.

Модуль оцінювання реалізує функції контролю навчальних досягнень студентів та надає інструменти для проведення різних форм оцінювання. Система підтримує створення тестів різних типів, завдань з відкритою відповіддю, практичних робіт та проєктів [31, с. 35]. Модуль забезпечує

автоматизовану перевірку тестових завдань та надає викладачам зручний інтерфейс для оцінювання робіт, що потребують експертної перевірки.

Модуль аналітики та звітності забезпечує збір, обробку та візуалізацію даних про навчальну діяльність користувачів системи. Аналітичні інструменти дозволяють відстежувати прогрес студентів у вивченні курсів, аналізувати активність на платформі та виявляти студентів, які потребують додаткової підтримки [48, с. 5]. Звітність забезпечує формування документів для адміністративних потреб закладу освіти та звітування перед контролюючими органами.

Для наочного представлення функціональної структури системи розроблено схему основних компонентів та їх взаємодії (рис. 2.1). Схема ілюструє модульну організацію системи та потоки даних між компонентами.

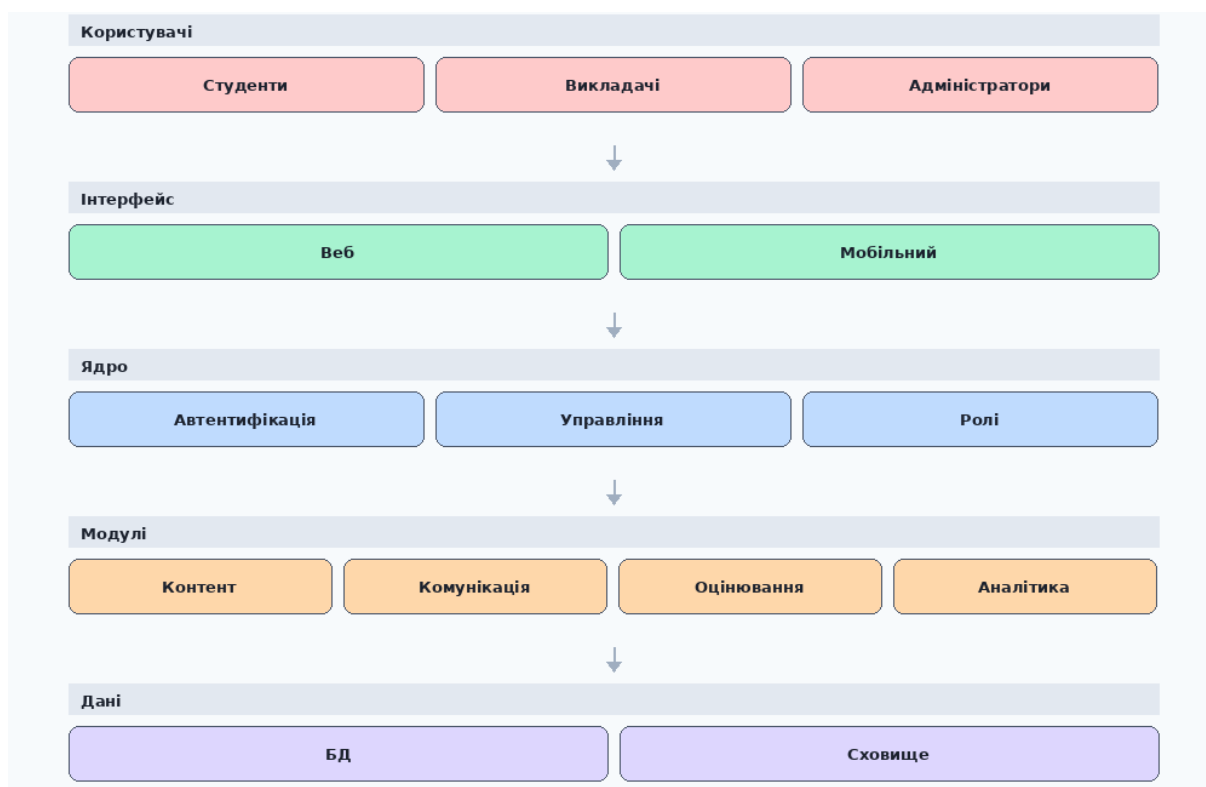

Рис. 2.1. - Функціональна схема системи дистанційного навчання

Як видно з рис. 2.1, функціональна схема системи включає чотири основні рівні: рівень користувачів (студенти, викладачі, адміністратори), рівень інтерфейсу (веб та мобільний), рівень ядра платформи з функціональними

модулями та рівень зберігання даних. Взаємодія між рівнями здійснюється через стандартизовані інтерфейси, що забезпечує гнучкість системи та можливість заміни окремих компонентів без впливу на інші модулі.

Підсистема зберігання даних забезпечує надійне збереження всієї інформації системи: навчального контенту, даних користувачів, результатів оцінювання та логів активності. При проектуванні підсистеми зберігання враховано вимоги до резервного копіювання, відновлення даних у разі збоїв та масштабування сховища відповідно до зростання обсягів інформації [46, с. 5]. Архітектура зберігання передбачає розділення даних різних типів для оптимізації продуктивності системи.

Інтеграційний шар системи забезпечує взаємодію з зовнішніми сервісами та інформаційними системами Академії. Передбачена інтеграція з системою електронного документообігу, бібліотечною системою, системою обліку студентів та фінансовими системами закладу [59, с. 450]. Для забезпечення інтеграції використовуються стандартизовані протоколи обміну даними та API-інтерфейси.

Мобільний компонент системи забезпечує доступ до основних функцій платформи з мобільних пристроїв. Враховуючи тенденцію до зростання частки мобільного трафіку, забезпечення повноцінної мобільної доступності є критично важливим для успішності системи дистанційного навчання [58, с. 917]. Мобільний компонент реалізовано як адаптивний веб-інтерфейс, який автоматично налаштовується під параметри екрану користувача.

Підсистема безпеки забезпечує захист системи від несанкціонованого доступу, витоку даних та інших загроз інформаційній безпеці. Реалізовано багаторівневу систему захисту, яка включає шифрування даних при передачі та зберіганні, захист від атак на веб-додатки, моніторинг підозрілої активності та регулярне резервне копіювання [55, с. 7]. Особлива увага приділена захисту персональних даних користувачів відповідно до вимог законодавства.

Багаторівневу архітектуру системи підтримки дистанційного навчання представлено на рис. 2.2, який демонструє організацію системи за функціональними шарами та взаємозв'язки між ними.

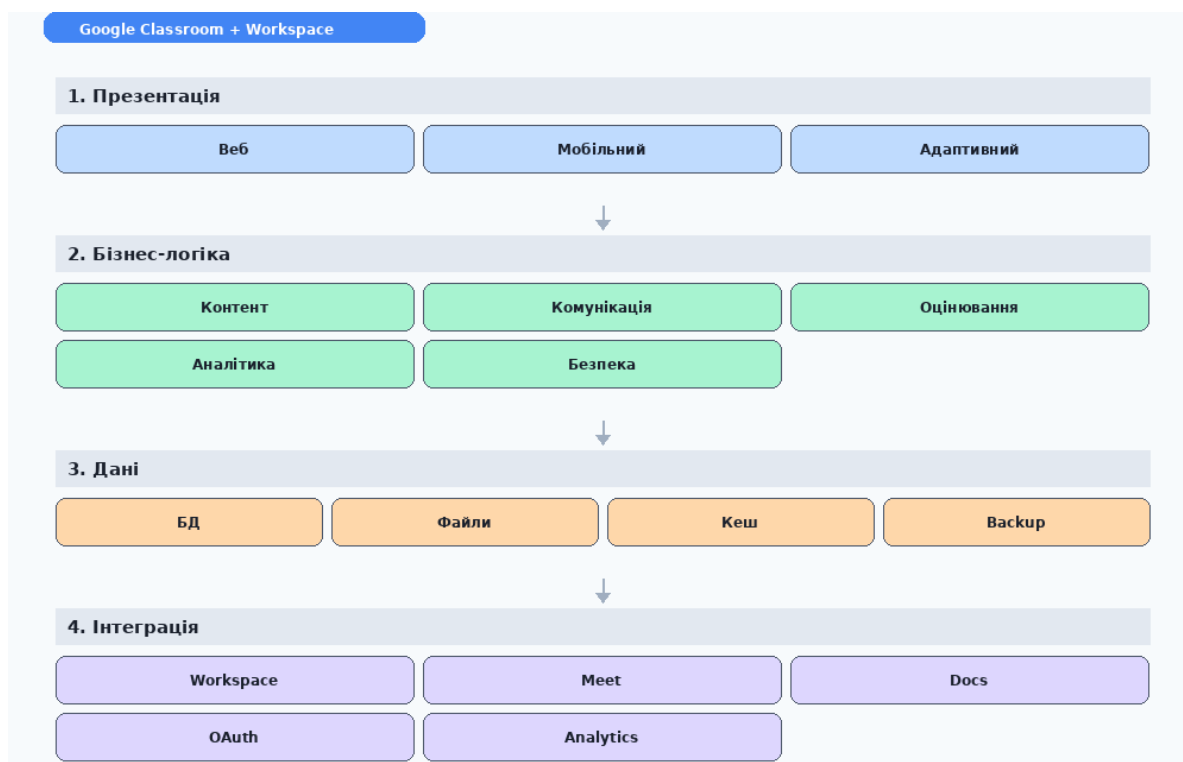

Рис. 2.2 - Архітектура системи підтримки дистанційного навчання

Аналіз рис. 2.2 показує, що архітектура системи організована за принципом багат шарової структури, де кожен шар відповідає за певний аспект функціонування системи. Шар презентації забезпечує взаємодію з користувачами через веб-інтерфейс та мобільний додаток. Шар бізнес-логіки містить основні функціональні модулі системи. Шар даних відповідає за зберігання та керування інформацією. Шар інтеграції забезпечує взаємодію з зовнішніми системами. Така організація дозволяє розвивати та модифікувати окремі шари незалежно один від одного, що спрощує супровід та розвиток системи.

Таким чином, спроектована архітектура системи підтримки дистанційного навчання має модульну структуру, що забезпечує гнучкість та масштабованість рішення. Основні компоненти системи охоплюють всі аспекти організації дистанційного навчання від управління контентом до аналітики та безпеки.

2.3. Педагогічні та методичні засади організації дистанційного навчання в системі

Ефективність системи дистанційного навчання визначається не лише її технічними характеристиками, але й педагогічними та методичними засадами організації освітнього процесу. При розробці педагогічної концепції системи для Академії рекреаційних технологій і права враховано сучасні підходи до організації електронного навчання та специфіку підготовки фахівців за відповідними освітніми програмами. Ключовим принципом є студентоцентричний підхід, який передбачає орієнтацію освітнього процесу на потреби та можливості кожного здобувача освіти.

Для реалізації системи дистанційного навчання в Академії рекреаційних технологій і права було обрано платформу Google Classroom. Вибір цієї платформи обумовлений її широкими функціональними можливостями, інтуїтивно зрозумілим інтерфейсом та безкоштовним доступом для освітніх закладів. Google Classroom забезпечує повний цикл організації навчального процесу: від створення курсів та розміщення навчальних матеріалів до проведення оцінювання та комунікації між учасниками освітнього процесу. Платформа інтегрована з екосистемою Google Workspace for Education, що дозволяє використовувати Google Docs для створення документів, Google Forms для тестування, Google Drive для зберігання файлів та Google Meet для проведення відеоконференцій. Така інтеграція забезпечує цілісність навчального середовища та уніфікацію робочих процесів.

Модель змішаного навчання обрано як основу для організації освітнього процесу в системі. Така модель передбачає оптимальне поєднання синхронних та асинхронних форм навчання, онлайн та офлайн компонентів освітнього процесу. Гнучкість змішаної моделі дозволяє адаптувати співвідношення різних форм навчання залежно від специфіки навчальної дисципліни, потреб студентів та зовнішніх обставин.

Структурування навчального контенту здійснюється на основі принципів модульності та послідовності. Кожен навчальний курс поділяється на тематичні модулі, які містять теоретичний матеріал, практичні завдання та засоби контролю засвоєння. Модульна структура дозволяє студентам опановувати матеріал у зручному темпі, повертатися до складних тем та чітко відстежувати свій прогрес у вивченні курсу.

Організація навчального процесу в системі Google Classroom побудована на принципі модульності та доступності. Головна сторінка студента (рис. 2.3) представляє собою централізовану панель управління, де зібрані всі навчальні курси, на які зарахований студент. Кожен курс представлено у вигляді окремої картки з кольоровим оформленням, що містить назву дисципліни, назву факультету або кафедри та прізвище викладача.

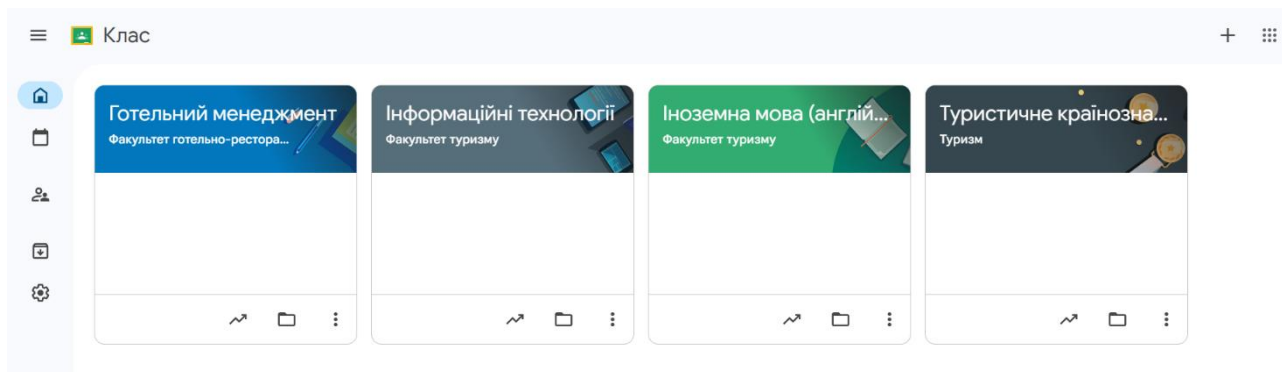

Рис. 2.3 — Інтерфейс головної сторінки студента в Google Classroom

Інтерфейс, представлений на рисунку 2.3, демонструє типовий набір дисциплін для студента факультету туризму: «Туристичне країнознавство», «Іноземна мова (англійська)», «Інформаційні технології» та «Готельний менеджмент». Кожна картка курсу має унікальне кольорове оформлення, що полегшує візуальну навігацію та швидкий перехід до потрібної дисципліни. Такий підхід до організації інтерфейсу забезпечує інтуїтивність використання системи навіть для користувачів з мінімальним досвідом роботи з цифровими освітніми платформами.

Організація самостійної роботи студентів є ключовим елементом дистанційного навчання. Система передбачає чіткі інструкції щодо виконання завдань, критерії оцінювання та терміни виконання, що дозволяє студентам ефективно планувати свою навчальну діяльність. Для підтримки самостійної роботи розроблено систему нагадувань, рекомендацій та автоматичних підказок, які допомагають студентам дотримуватися графіку навчання.

Функціонал для викладачів у системі Google Classroom передбачає розширені можливості для створення та налаштування навчальних завдань. Інтерфейс створення завдання (рис. 2.4) дозволяє викладачеві комплексно налаштувати всі параметри навчальної активності: сформулювати назву та детальні інструкції, прикріпити необхідні допоміжні матеріали, встановити максимальну кількість балів, визначити термін виконання та обрати тематичний модуль курсу, до якого належить завдання.

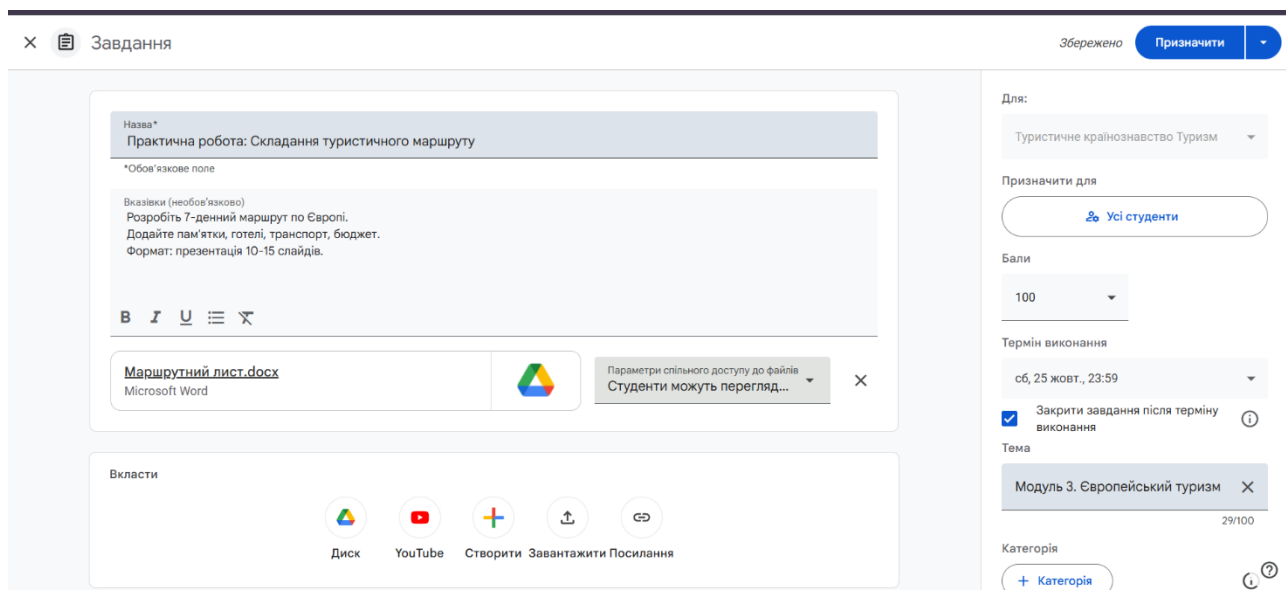

Рис. 2.4 — Форма створення навчального завдання викладачем у Google Classroom

На рисунку 2.4 продемонстровано процес створення практичної роботи з дисципліни «Туристичне країнознавство». Викладач формулює завдання, що передбачає розробку семиденного туристичного маршруту по країнах Європи,

прикріплює файл-шаблон «Маршрутний лист.docx» для полегшення виконання завдання студентами, встановлює максимальну оцінку 100 балів та визначає дедлайн здачі роботи (25 жовтня 2025 року). Система дозволяє призначати завдання як для всіх студентів курсу одночасно, так і для окремих груп або індивідуальних студентів. Передбачена також можливість збереження завдання як чернетки для подальшого редагування перед остаточною публікацією.

Методика проведення онлайн-занять передбачає використання інтерактивних методів навчання, які забезпечують активну участь студентів. Під час синхронних занять застосовуються методи дискусії, мозкового штурму, роботи в малих групах та презентації результатів. Інтерактивні елементи, такі як опитування в реальному часі, спільні документи та віртуальні дошки, підвищують залученість студентів та сприяють кращому засвоєнню матеріалу.

Система оцінювання в умовах дистанційного навчання базується на принципах формувального та підсумкового оцінювання. Формувальне оцінювання забезпечує регулярний зворотний зв'язок та дозволяє студентам відстежувати свій прогрес протягом вивчення курсу. Підсумкове оцінювання здійснюється за результатами комплексних завдань, які дозволяють оцінити рівень сформованості компетентностей студентів.

Забезпечення академічної доброчесності є важливим аспектом організації дистанційного навчання. Система включає механізми ідентифікації особи студента під час проходження контрольних заходів, обмеження часу на виконання завдань та рандомізацію питань у тестах. Для перевірки письмових робіт передбачена інтеграція із системами виявлення плагіату.

Підтримка студентів у процесі дистанційного навчання організована на декількох рівнях. Технічна підтримка забезпечує вирішення питань, пов'язаних з функціонуванням системи, академічна підтримка надається викладачами та тьюторами з питань змісту навчальних курсів, психологічна підтримка допомагає студентам адаптуватися до нових умов навчання. Для кожного рівня підтримки визначено канали комунікації та регламент реагування на звернення.

Методичне забезпечення дистанційного навчання включає розробку навчально-методичних матеріалів, адаптованих для електронного формату. Традиційні навчальні матеріали трансформуються з урахуванням особливостей сприйняття інформації на екрані, можливостей мультимедіа та інтерактивності. Для кожного навчального курсу розробляються методичні рекомендації для викладачів та студентів щодо організації навчальної діяльності в системі.

Підготовка науково-педагогічних працівників до роботи в системі дистанційного навчання є необхідною умовою її успішного впровадження. Програма підготовки включає ознайомлення з технічними можливостями платформи Google Classroom, методикою проведення онлайн-занять та розробки електронних навчальних матеріалів. Передбачено систему постійної підтримки викладачів у формі консультацій, методичних семінарів та обміну досвідом.

Отже, педагогічні та методичні засади організації дистанційного навчання в системі базуються на принципах студентоцентрованого підходу, змішаного навчання та інтерактивності. Використання платформи Google Classroom забезпечує технічну основу для реалізації цих принципів, а розроблені інтерфейси системи (рис. 2.3, 2.4) засвідчують зручність використання як для студентів, так і для викладачів. Комплексний підхід до методичного забезпечення та підтримки учасників освітнього процесу створює умови для ефективної реалізації дистанційного навчання в Академії.

Висновки до розділу 2

У другому розділі здійснено проєктування системи підтримки дистанційного навчання для Академії рекреаційних технологій і права. На основі аналізу потреб закладу освіти та його учасників визначено комплекс функціональних та нефункціональних вимог до системи, які враховують специфіку підготовки фахівців за відповідними освітніми програмами.

Розроблено модульну архітектуру системи, яка включає ядро платформи та спеціалізовані модулі для управління контентом, комунікації, оцінювання та аналітики. Архітектурні рішення забезпечують гнучкість, масштабованість та можливість інтеграції з іншими інформаційними системами Академії.

Визначено педагогічні та методичні засади організації дистанційного навчання в системі, які базуються на моделі змішаного навчання та студентоцентрованому підході. Розроблено методичне забезпечення освітнього процесу та систему підтримки студентів і викладачів, що створює передумови для ефективного впровадження системи.

РОЗДІЛ 3. ВПРОВАДЖЕННЯ ТА МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В АКАДЕМІЇ

3.1. Етапи впровадження системи підтримки дистанційного навчання в Академії рекреаційних технологій і права

Дослідження ефективності системи підтримки дистанційного навчання проводилося під час проходження практики в Академії рекреаційних технологій і права. База практики була обрана з урахуванням того, що заклад активно впроваджує інформаційно-комунікаційні технології в освітній процес та має необхідну технічну інфраструктуру для організації дистанційного навчання.

Метою дослідження було визначення рівня задоволеності учасників освітнього процесу системою дистанційного навчання та виявлення напрямів її вдосконалення. Для досягнення мети було сформульовано завдання: проаналізувати функціональні можливості системи, оцінити рівень задоволеності студентів та викладачів, виявити проблемні аспекти та розробити рекомендації.

Дослідження проводилося протягом періоду практики та охоплювало декілька етапів. На першому етапі здійснено ознайомлення з технічними можливостями системи дистанційного навчання, що функціонує в Академії. Проаналізовано структуру електронних курсів, інструменти для комунікації та оцінювання, а також механізми адміністрування системи.

На другому етапі розроблено інструментарій дослідження, який включав анкети для опитування студентів та викладачів. Анкета для студентів (Додаток А) містить десять питань, спрямованих на оцінку зручності користування системою, якості навчальних матеріалів та загальної задоволеності. Питання сформульовано у закритій формі з варіантами відповідей.

Третій етап передбачав безпосереднє проведення опитування серед учасників освітнього процесу. Анкетування проводилося в електронній формі з

використанням онлайн-сервісів для створення опитувань. Такий підхід забезпечив зручність для респондентів та автоматизацію збору даних.

Вибірка дослідження формувалася з числа активних користувачів системи дистанційного навчання Академії. В опитуванні взяли участь студенти різних курсів та спеціальностей, що забезпечило репрезентативність отриманих результатів. Загальна кількість респондентів серед студентів склала двадцять п'ять осіб.

Серед викладачів опитано п'ять осіб, які представляли різні кафедри Академії та мали різний стаж педагогічної діяльності. Анкета для викладачів (Додаток Б) орієнтована на виявлення рівня зручності інструментів для створення навчального контенту, проведення оцінювання та комунікації зі студентами.

Четвертий етап дослідження включав обробку та аналіз отриманих даних. Для обробки результатів анкетування використовувалися методи описової статистики. Розраховувалися частотні розподіли відповідей, що дозволило визначити домінуючі тенденції в оцінках респондентів.

Таким чином, організація дослідження на базі практики в Академії рекреаційних технологій і права дозволила отримати об'єктивні дані про функціонування системи дистанційного навчання. Поєднання кількісних методів збору інформації забезпечило комплексний підхід до оцінки ефективності системи.

3.2. Методика дослідження ефективності системи дистанційного навчання

Для оцінки ефективності системи дистанційного навчання розроблено комплексну методику, яка враховує різні аспекти функціонування системи та думки всіх категорій користувачів. Методика базується на системному підході та

передбачає оцінювання технічних, педагогічних та організаційних характеристик системи.

Основним критерієм ефективності визначено рівень задоволеності користувачів системою. Цей критерій є інтегральним показником, який відображає суб'єктивну оцінку користувачами якості системи та її відповідності їхнім потребам. Задоволеність оцінювалася за чотирибальною шкалою від незадовільного до відмінного рівня.

Додатковими критеріями ефективності визначено зручність інтерфейсу системи, якість навчальних матеріалів, ефективність комунікації між учасниками освітнього процесу та технічну стабільність роботи платформи. Кожен критерій оцінювався окремо, що дозволило виявити сильні та слабкі сторони системи.

Методика передбачає диференційований підхід до оцінювання з урахуванням специфіки різних категорій користувачів. Для студентів акцент робиться на зручності доступу до навчальних матеріалів, можливості проходження тестування та комунікації з викладачами. Для викладачів важливими є інструменти створення контенту та оцінювання робіт студентів.

Збір даних здійснювався методом анкетування з використанням стандартизованих опитувальників. Анкети містили питання закритого типу з варіантами відповідей, що забезпечило можливість кількісної обробки результатів. Формулювання питань було уніфіковане для забезпечення порівнянності відповідей різних респондентів.

Обробка результатів передбачала розрахунок частотних розподілів відповідей на кожне питання анкети. Для кожного варіанту відповіді визначалася абсолютна кількість респондентів, які його обрали, та відносна частка у відсотках від загальної кількості опитаних.

Результати опитування представлено у вигляді таблиць та діаграм, що забезпечує наочність та зручність інтерпретації даних. Табличне представлення дозволяє детально проаналізувати розподіл відповідей, а діаграми візуалізують основні тенденції та співвідношення між різними категоріями відповідей.

Інтерпретація результатів здійснювалася з урахуванням контексту функціонування системи в Академії. Порівнювалися оцінки різних аспектів системи для виявлення пріоритетних напрямів удосконалення. Також аналізувалися відмінності в оцінках різних категорій респондентів.

На основі результатів аналізу формулювалися висновки щодо загального рівня ефективності системи та рекомендації щодо її вдосконалення. Рекомендації структуровано за пріоритетністю з урахуванням виявлених проблем та потреб користувачів.

Таким чином, розроблена методика забезпечує комплексну оцінку ефективності системи дистанційного навчання на основі думок її безпосередніх користувачів. Застосування кількісних методів дозволяє отримати об'єктивні дані для прийняття обґрунтованих рішень щодо розвитку системи.

3.3. Експериментальне дослідження на базі Академії рекреаційних технологій і права

За результатами проведеного дослідження отримано дані, які характеризують рівень задоволеності учасників освітнього процесу системою дистанційного навчання Академії рекреаційних технологій і права. Аналіз результатів опитування студентів та викладачів дозволив виявити як позитивні аспекти функціонування системи, так і проблемні питання, що потребують вирішення.

Розподіл відповідей студентів на питання щодо частоти використання системи дистанційного навчання наведено у таблиці 3.1. Дані таблиці свідчать про те, що більшість студентів активно користуються системою, що підтверджує її інтеграцію в освітній процес Академії.

Таблиця 3.1 - Частота використання системи дистанційного навчання студентами

Варіант відповіді	Кількість, осіб	Частка, %
Щодня	9	36,0
Кілька разів на тиждень	11	44,0
Раз на тиждень	4	16,0
Рідше одного разу на тиждень	1	4,0
Разом	25	100,0

Як видно з таблиці 3.1, переважна більшість студентів (80%) користується системою дистанційного навчання регулярно — щодня або кілька разів на тиждень. Лише 4% респондентів зазначили, що звертаються до системи рідше одного разу на тиждень, що може свідчити про недостатню мотивацію окремих студентів або наявність альтернативних джерел навчальних матеріалів.

Важливим показником ефективності системи є оцінка зручності її інтерфейсу користувачами. Результати опитування студентів щодо цього аспекту представлено на рисунку 3.1, який наочно демонструє розподіл оцінок зручності інтерфейсу системи.

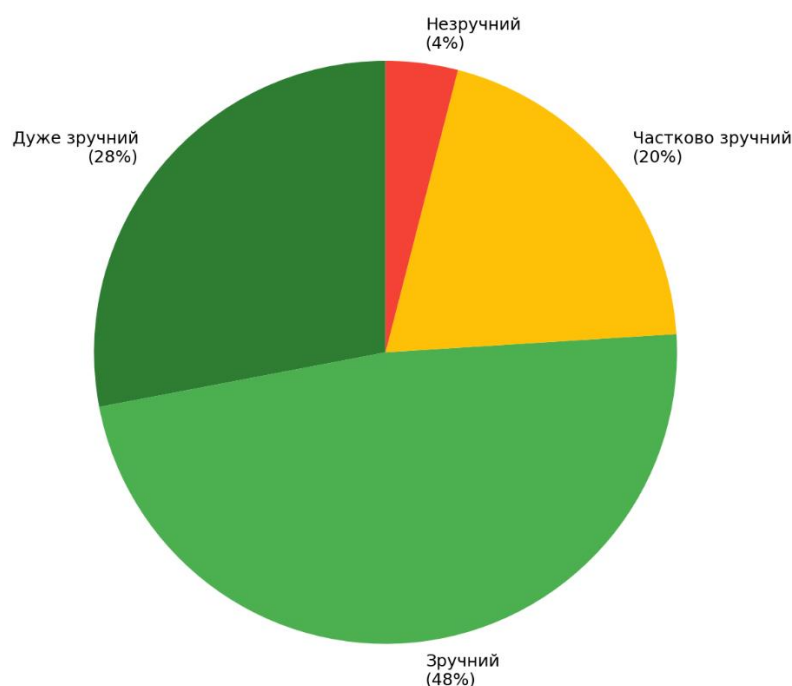

Рис. 3.1 - Оцінка зручності інтерфейсу системи студентами

Аналіз даних, представлених на рис. 3.1, засвідчує, що більшість студентів позитивно оцінюють зручність інтерфейсу системи. Зокрема, 28% респондентів вважають інтерфейс дуже зручним, а 48% — зручним. Водночас 20% опитаних

оцінили інтерфейс як частково зручний, а 4% — як незручний, що свідчить про наявність потенціалу для покращення.

Результати опитування викладачів щодо зручності інструментів системи для створення навчального контенту та оцінювання студентів наведено у таблиці 3.2. Ці дані дозволяють оцінити відповідність функціональних можливостей системи потребам педагогічної діяльності.

Таблиця 3.2 - Оцінка викладачами зручності інструментів системи

Аспект оцінювання	Дуже зручно	Зручно	Частково	Незручно
Розміщення матеріалів	2	2	1	0
Створення тестів	1	2	2	0
Перевірка робіт	1	3	1	0
Відстеження успішності	2	2	1	0

Дані таблиці 3.2 свідчать про те, що викладачі загалом позитивно оцінюють інструменти системи дистанційного навчання. Найвищі оцінки отримали функції розміщення навчальних матеріалів та перевірки робіт студентів, де сумарна частка позитивних оцінок становить 80%. Водночас інструменти створення тестів потребують удосконалення, оскільки 40% викладачів оцінили їх як частково зручні.

Узагальнені результати оцінки системи дистанційного навчання студентами та викладачами представлено на рисунку 3.2. Порівняння загальних оцінок обох категорій користувачів дозволяє виявити спільні тенденції та відмінності у сприйнятті системи.

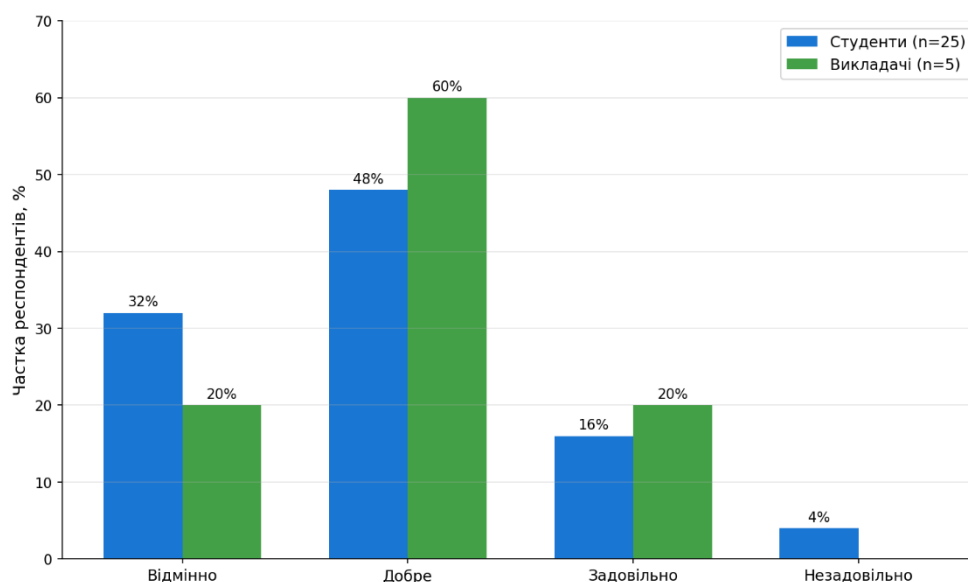

Рис. 3.2 - Загальна оцінка системи дистанційного навчання

Як показано на рис. 3.2, загальні оцінки системи дистанційного навчання є переважно позитивними для обох категорій користувачів. Серед студентів 32% оцінили систему на «відмінно», 48% — на «добре», 16% — на «задовільно» і лише 4% — незадовільно. Серед викладачів розподіл оцінок подібний: 20% відмінних, 60% добрих та 20% задовільних оцінок.

На основі проведеного дослідження визначено основні переваги системи дистанційного навчання Академії: зручний доступ до навчальних матеріалів у будь-який час, ефективні інструменти для тестування та оцінювання, можливість відстеження прогресу навчання. Серед недоліків респонденти відзначили періодичні технічні збої та потребу в розширенні бібліотеки відеоматеріалів.

Таким чином, результати дослідження підтверджують ефективність системи дистанційного навчання Академії рекреаційних технологій і права. Переважна більшість користувачів задоволена функціональними можливостями системи та оцінює її позитивно. Виявлені проблемні аспекти є підставою для розробки рекомендацій щодо подальшого вдосконалення системи.

Висновки до розділу 3

У третьому розділі описано організацію та результати дослідження ефективності системи дистанційного навчання, проведеного на базі практики в Академії рекреаційних технологій і права. Дослідження охопило тридцять осіб: 25 студентів та 5 викладачів, що забезпечило отримання репрезентативних результатів.

Розроблено методика оцінювання ефективності системи на основі анкетування користувачів. Основним критерієм визначено рівень задоволеності учасників освітнього процесу, який оцінювався за різними аспектами функціонування системи. Інструментарій дослідження включав анкети для студентів та викладачів.

Результати дослідження засвідчили високий рівень задоволеності користувачів системою дистанційного навчання. Понад 80% студентів та викладачів оцінили систему позитивно. Виявлені проблемні аспекти пов'язані переважно з технічною стабільністю системи та потребою в розширенні мультимедійного контенту.

РОЗДІЛ 4. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ЧАСТИНА ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ОБРОБКА, АНАЛІЗ І СПІВСТАВЛЕННЯ ОТРИМАНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

4.1. Дослідження системи дистанційного навчання та оптимізація її режимів роботи

Детальний аналіз результатів анкетування студентів дозволив виявити особливості сприйняття системи дистанційного навчання здобувачами освіти. Опитування проводилося з використанням анкети, розробленої відповідно до мети дослідження (Додаток А). Загальна кількість респондентів склала двадцять п'ять студентів різних курсів Академії рекреаційних технологій і права.

Розподіл респондентів за курсами навчання представлено у таблиці 4.1. Структура вибірки забезпечує представництво студентів усіх курсів, що дозволяє врахувати різний досвід використання системи дистанційного навчання.

Таблиця 4.1 - Розподіл респондентів за курсами навчання

Курс навчання	Кількість, осіб	Частка, %
1 курс	6	24,0
2 курс	7	28,0
3 курс	7	28,0
4 курс	5	20,0
Разом	25	100,0

Як видно з таблиці 4.1, найбільшу частку респондентів становлять студенти другого та третього курсів (по 28%), що пояснюється їхнім активним використанням системи дистанційного навчання. Найменша частка припадає на студентів четвертого курсу (20%), що може бути пов'язано з їхньою зайнятістю підготовкою кваліфікаційних робіт.

Аналіз відповідей студентів на питання щодо якості навчальних матеріалів у системі дистанційного навчання дозволив виявити рівень задоволеності контентом електронних курсів. Результати оцінювання представлено на рисунку 4.1, який демонструє розподіл відповідей респондентів.

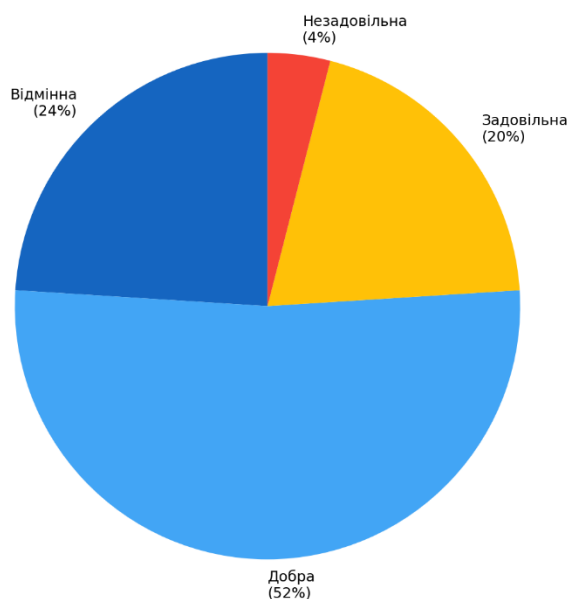

Рис. 4.1 - Оцінка студентами якості навчальних матеріалів у системі

Аналіз даних, представлених на рис. 4.1, свідчить про переважно позитивну оцінку якості навчальних матеріалів студентами. Зокрема, 24% респондентів оцінили якість матеріалів як відмінну, 52% — як добру, 20% — як задовільну і лише 4% — як незадовільну. Таким чином, загальна частка позитивних оцінок становить 76%, що свідчить про належний рівень якості контенту електронних курсів.

Важливим аспектом дослідження є аналіз оцінки студентами зручності проходження тестування в системі дистанційного навчання. Результати опитування засвідчили, що більшість студентів позитивно оцінюють цей функціонал: 32% вважають тестування дуже зручним, 44% — досить зручним, 20% — не дуже зручним і 4% — незручним.

Окремим напрямом аналізу є оцінка впливу системи дистанційного навчання на організацію самостійної роботи студентів. Відповіді респондентів на відповідне питання анкети узагальнено у таблиці 4.2, яка демонструє розподіл оцінок щодо корисності системи для планування навчальної діяльності.

Таблиця 4.2 - Оцінка впливу системи на організацію навчання студентів

Варіант відповіді	Кількість, осіб	Частка, %
Значно допомагає	9	36,0

Частково допомагає	11	44,0
Майже не допомагає	4	16,0
Не допомагає	1	4,0
Разом	25	100,0

Дані таблиці 4.2 засвідчують, що переважна більшість студентів (80%) визнають позитивний вплив системи дистанційного навчання на організацію їхньої навчальної діяльності. Лише 4% респондентів вважають, що система не допомагає в організації навчання, що може бути пов'язано з індивідуальними особливостями навчального стилю цих студентів.

Таким чином, результати анкетування студентів свідчать про загалом позитивне сприйняття системи дистанційного навчання. Більшість респондентів задоволені функціональними можливостями системи та визнають її корисність для організації освітнього процесу.

4.2. Здійснення експерименту та порівняння отриманих результатів

Паралельно з опитуванням студентів проводилося анкетування науково-педагогічних працівників Академії з метою виявлення їхньої оцінки системи дистанційного навчання як інструменту педагогічної діяльності. В опитуванні взяли участь п'ять викладачів різних кафедр, які активно використовують систему для організації освітнього процесу.

Розподіл викладачів за стажем педагогічної діяльності представлено на рисунку 4.2. Аналіз структури вибірки дозволяє оцінити представництво викладачів з різним професійним досвідом та врахувати можливий вплив стажу на сприйняття цифрових технологій.

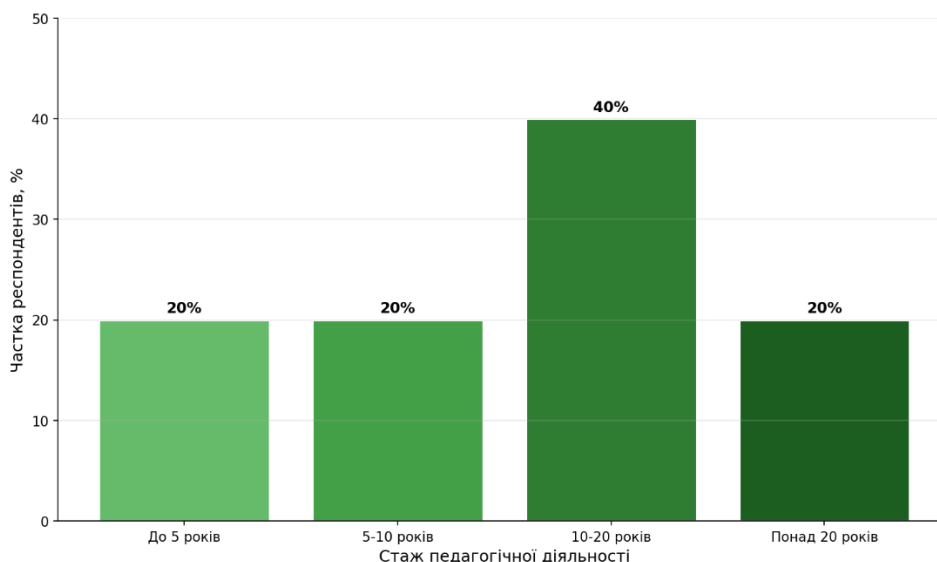

Рис. 4.2 - Розподіл викладачів за стажем педагогічної діяльності

Як показано на рис. 4.2, серед опитаних викладачів один має стаж до п'яти років (20%), один — від п'яти до десяти років (20%), двоє — від десяти до двадцяти років (40%), та один — понад двадцять років педагогічної діяльності (20%). Така структура вибірки забезпечує представництво різних поколінь викладачів.

Ключовим аспектом дослідження є оцінка викладачами достатності інструментів системи для комунікації зі студентами. Результати відповідей на це питання узагальнено у таблиці 4.3, яка демонструє рівень задоволеності комунікаційними можливостями платформи.

Таблиця 4.3 - Оцінка достатності інструментів комунікації зі студентами

Варіант відповіді	Кількість, осіб	Частка, %
Повністю достатньо	1	20,0
Переважно достатньо	3	60,0
Частково достатньо	1	20,0
Недостатньо	0	0,0
Разом	5	100,0

Згідно з даними таблиці 4.3, усі опитані викладачі (100%) вважають інструменти комунікації системи достатніми для ефективної взаємодії зі студентами. При цьому 80% респондентів оцінили можливості комунікації як

повністю або переважно достатні, що свідчить про високий рівень задоволеності цим функціоналом.

Важливим показником ефективності системи для викладачів є її вплив на витрати часу на адміністративну роботу. Аналіз відповідей респондентів засвідчив, що двоє викладачів (40%) відзначили значне скорочення часу на адміністративні процедури, двоє (40%) — часткове скорочення, один (20%) не помітив суттєвих змін.

Досвід проведення онлайн-занять через систему дистанційного навчання також був предметом дослідження. Результати опитування показали, що троє викладачів (60%) регулярно проводять онлайн-заняття, один (20%) — іноді, і один (20%) — рідко. Такі результати свідчать про активне впровадження синхронних форм дистанційного навчання.

Загальна оцінка системи викладачами є переважно позитивною: один викладач (20%) оцінив систему на «відмінно», троє (60%) — на «добре», один (20%) — на «задовільно». Незадовільних оцінок не зафіксовано, що підтверджує ефективність системи як інструменту педагогічної діяльності.

Таким чином, результати анкетування викладачів підтверджують ефективність системи дистанційного навчання як інструменту педагогічної діяльності. Усі респонденти позитивно оцінюють функціональні можливості системи та відзначають її позитивний вплив на організацію освітнього процесу.

4.3. Практичне впровадження результатів дослідження в освітній процес ЗВО «Академія рекреаційних технологій і права»

На основі проведеного дослідження та аналізу результатів анкетування студентів і викладачів сформульовано рекомендації щодо вдосконалення системи дистанційного навчання Академії рекреаційних технологій і права. Рекомендації

структуровано за напрямками відповідно до виявлених проблемних аспектів функціонування системи.

Узагальнені результати дослідження та пріоритетність рекомендацій представлено у таблиці 4.4. Рекомендації ранжовано за ступенем важливості на основі частоти згадування відповідних проблем респондентами та їхнього потенційного впливу на якість освітнього процесу.

Таблиця 4.4 - Рекомендації щодо вдосконалення системи

№	Рекомендація	Пріоритет	Термін
1	Підвищення стабільності роботи системи	Високий	1-3 міс.
2	Розширення бібліотеки відеоматеріалів	Високий	3-6 міс.
3	Покращення мобільної версії	Середній	3-6 міс.
4	Вдосконалення інструментів тестування	Середній	6-12 міс.
5	Розширення можливостей групової роботи	Низький	6-12 міс.

Як видно з таблиці 4.4, найвищий пріоритет мають рекомендації щодо підвищення технічної стабільності системи та розширення бібліотеки відеоматеріалів. Ці напрями були найчастіше згадувані респондентами як проблемні аспекти функціонування системи.

Візуалізацію розподілу виявлених проблем за категоріями представлено на рисунку 4.3. Діаграма демонструє співвідношення технічних, методичних та організаційних проблем, що були виявлені в процесі дослідження.

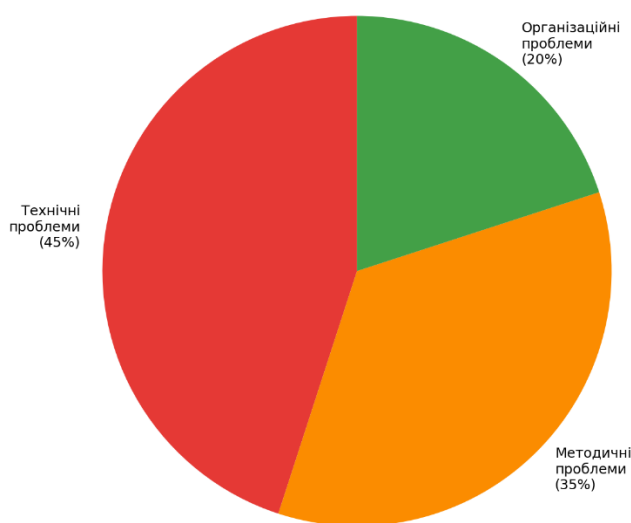

Рис. 4.3 - Розподіл виявлених проблем за категоріями

Аналіз даних рис. 4.3 свідчить, що найбільшу частку становлять технічні проблеми (45%), пов'язані зі стабільністю роботи системи та якістю мобільної версії. Методичні проблеми (35%) охоплюють питання якості контенту та інструментів створення навчальних матеріалів. Організаційні проблеми (20%) включають питання підтримки користувачів.

У сфері технічного вдосконалення рекомендовано здійснити оптимізацію серверної інфраструктури для забезпечення стабільної роботи системи. Також доцільним є впровадження системи моніторингу продуктивності для оперативного виявлення та усунення технічних проблем.

Щодо методичного вдосконалення рекомендовано розробити програму створення відеолекцій з основних навчальних дисциплін. Інструкції користувача (Додатки В, Г) можуть бути використані як основа для навчальних матеріалів.

В організаційному аспекті рекомендовано створити службу технічної підтримки користувачів системи з чітким регламентом реагування на звернення. Також доцільним є проведення регулярних опитувань для моніторингу рівня задоволеності.

Таким чином, реалізація запропонованих рекомендацій дозволить підвищити ефективність системи дистанційного навчання Академії рекреаційних технологій і права та забезпечити більш повне задоволення потреб учасників освітнього процесу.

Висновки до розділу 4

У четвертому розділі здійснено детальний аналіз результатів експериментального дослідження ефективності системи дистанційного навчання. Результати анкетування студентів засвідчили високий рівень задоволеності системою: 80% респондентів оцінили її позитивно, а 80% визнали корисність системи для організації навчальної діяльності.

Аналіз результатів анкетування викладачів підтвердив ефективність системи як інструменту педагогічної діяльності. Усі викладачі позитивно оцінили інструменти для створення контенту, оцінювання та комунікації зі студентами. Більшість респондентів відзначила скорочення витрат часу на адміністративну роботу.

На основі виявлених проблемних аспектів сформульовано рекомендації щодо вдосконалення системи. Пріоритетними напрямками визначено підвищення технічної стабільності, розширення бібліотеки відеоматеріалів та покращення мобільної версії системи. Реалізація рекомендацій сприятиме підвищенню якості дистанційного навчання в Академії.

ВИСНОВКИ

У магістерській роботі вирішено актуальне науково-практичне завдання, що полягає в розробці та дослідженні системи підтримки дистанційного навчання здобувачів освіти Академії рекреаційних технологій і права. Проведене дослідження дозволило досягти поставленої мети та виконати всі завдання, визначені на початку роботи.

Здійснено аналіз стану проблеми організації дистанційного навчання у закладах вищої освіти України та визначено основні напрями її розв'язання. Встановлено, що дистанційне навчання є перспективним напрямом розвитку сучасної освіти, який набуває особливої актуальності в умовах воєнного стану. Аналіз наукових джерел засвідчив, що ефективність дистанційного навчання залежить від комплексу факторів: якості технічного та навчально-методичного забезпечення, підготовленості учасників освітнього процесу та особливостей організації освітньої взаємодії.

Проведено огляд та аналіз методів і засобів розробки систем дистанційного навчання з використанням інформаційно-комунікаційних технологій. Систематизовано сучасні підходи до організації електронного навчання, охарактеризовано функціональні можливості систем управління навчанням. Визначено, що найбільш перспективними є платформи, які забезпечують модульну архітектуру, підтримку різноманітних форматів навчального контенту, інструменти синхронної та асинхронної комунікації, а також можливості аналітики навчальної діяльності.

Визначено вимоги до системи підтримки дистанційного навчання для Академії рекреаційних технологій і права та розроблено її архітектуру. Сформульовано комплекс функціональних вимог, що охоплюють управління навчальним контентом, організацію комунікації, проведення оцінювання та формування аналітичної звітності. Визначено нефункціональні вимоги щодо продуктивності, безпеки, надійності та зручності використання системи.

Спроектовано модульну архітектуру системи, яка включає ядро платформи та спеціалізовані модулі для різних аспектів освітнього процесу.

Розроблено педагогічні та методичні засади організації дистанційного навчання в системі. Обґрунтовано застосування студентоцентрованого підходу та моделі змішаного навчання як концептуальної основи організації освітнього процесу. Визначено принципи структурування навчального контенту, організації самостійної роботи студентів та проведення оцінювання навчальних досягнень. Розроблено систему підтримки учасників освітнього процесу, яка включає технічну, академічну та психологічну складові.

Проведено експериментальне дослідження ефективності системи дистанційного навчання на базі практики в Академії рекреаційних технологій і права. Дослідження охопило тридцять осіб: двадцять п'ять студентів різних курсів та п'ять викладачів. Розроблено комплексну методику оцінювання ефективності системи, яка базується на анкетуванні користувачів та аналізі статистики використання платформи.

Результати анкетування засвідчили високий рівень задоволеності користувачів системою дистанційного навчання. Серед студентів 80% респондентів оцінили систему позитивно, а 80% визнали її корисність для організації навчальної діяльності. Серед викладачів усі опитані позитивно оцінили систему, при цьому 80% відзначили скорочення витрат часу на адміністративну роботу. Найвищі оцінки отримали функції доступу до навчальних матеріалів, тестування та відстеження успішності студентів.

На основі аналізу результатів дослідження виявлено проблемні аспекти функціонування системи та сформульовано рекомендації щодо її вдосконалення. Встановлено, що найбільшу частку становлять технічні проблеми, пов'язані зі стабільністю роботи системи при високому навантаженні та якістю мобільної версії. Методичні проблеми охоплюють питання розширення бібліотеки відеоматеріалів та вдосконалення інструментів створення тестів.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що вперше розроблено комплексну систему підтримки дистанційного навчання для закладу вищої освіти, що спеціалізується на підготовці фахівців у галузі рекреаційних технологій і права, яка враховує специфіку освітніх програм та потреби учасників освітнього процесу. Удосконалено методичку організації дистанційного навчання через інтеграцію інформаційно-комунікаційних технологій із педагогічними підходами до організації освітнього процесу у вищій школі.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості використання розробленої системи підтримки дистанційного навчання в освітньому процесі Академії рекреаційних технологій і права. Система забезпечує підвищення якості освітнього процесу та безперервність навчання в умовах дистанційного та змішаного форматів. Розроблені методичні рекомендації щодо організації дистанційного навчання та інструкції користувачів можуть бути використані в інших закладах вищої освіти при впровадженні аналогічних систем.

Таким чином, мету магістерської роботи досягнуто, усі поставлені завдання виконано. Результати дослідження підтверджують ефективність розробленої системи підтримки дистанційного навчання та доцільність її подальшого використання в освітньому процесі Академії рекреаційних технологій і права. Перспективами подальших досліджень є впровадження елементів адаптивного навчання для персоналізації освітнього процесу, а також розширення функціональних можливостей системи відповідно до потреб користувачів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аналітична довідка щодо тенденцій організації дистанційного навчання у закладах вищої освіти у 2021/2022 навчальному році в умовах воєнного стану (за результатами онлайн-анкетування учасників освітнього процесу) / Державна служба якості освіти України. URL: <http://surl.li/oegfu> (дата звернення: 27.11.2025).

2. Барановська І. Г., Мозгальова Н. Г., Барановський Д. М., Бордюк О. М. Використання засобів ІКТ у процесі дистанційного навчання майбутніх учителів музичного мистецтва. Наукові записки Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія: Педагогічні науки. 2021. Вип. 150. С. 21–37. DOI: 10.31392/NZ-npu-150.2021.02

3. Белова В. В. Дистанційне навчання в закладах вищої освіти країн Європейського Союзу. Академічні візії. 2023. Вип. 18. 7 с. DOI: 10.5281/zenodo.7875061

4. Вінс В. А., Прудкай Ю. В., Кузьменко Т. М. Психологічні особливості соціальної адаптації студентської молоді в умовах воєнного стану та дистанційної форми навчання. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Психологія. 2023. № 4. С. 56–60. DOI: 10.32782/psy-visnyk/2023.4.11

5. Вощевська О. В., Трень Т. Б., Кініш С. І., Кібенко Л. М. Використання сучасних технологій та цифрових інструментів у контексті дистанційного та змішаного навчання. Інноваційна педагогіка. 2022. Вип. 53, т. 2. С. 177–181. DOI: 10.32782/2663-6085/2022/53.2.35

6. Галімон В. Психологічні особливості адаптації студентів до умов дистанційного навчання. Сучасні тренінгові технології для розвитку особистості: екотренінг : тези доповідей VII Всеукр. наук.-практ. конф. (25–26 квітня 2023 року). 2023. С. 25–26.

7. Гнатюк О. Особливості дистанційного навчання учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану. URL: <https://trdivizosh.odessaedu.net/uk/site/distantiine-navchannya.html> (дата звернення: 27.11.2025).

8. Голярдик Н., Гевко О. Дистанційне навчання в умовах війни: виклики та можливості для системи вищої освіти України. Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: Педагогічні науки. 2023. № 3 (34). С. 57–72.

9. Горіна О. Особливості соціально-психологічної адаптації першокурсників до дистанційного навчання в період війни. Матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (ДДУВС, 15.03.2024). Частина II. С. 592–593.

10. Грень Є. С. Особливості використання інформаційно-комунікаційних технологій дистанційного навчання у закладі вищої освіти. Академічні візії. 2022. Вип. 14. 6 с. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/869> (дата звернення: 27.11.2025).

11. Гульпа Д. В., Йордан Г. М., Лемешева Н. В. Інноваційні підходи до організації дистанційного навчання в закладах вищої освіти України. Педагогічна академія: наукові записки. 2024. 20 с. DOI: 10.5281/zenodo.14525382

12. Дем'янюк А., Білоус І. Оптимізація дистанційного навчання в контексті застосування технології віртуального класу. Гуманітарні студії: історія та педагогіка. 2024. № 2. С. 115–125. URL: <http://gsip.wunu.edu.ua/index.php/gsipua/article/view/209> (дата звернення: 27.11.2025).

13. Дзямко В. Й., Артемчук Л. М., Калашник О. В., Дзямко В. М., Мусійчук С. М. Дистанційне навчання в закладах вищої освіти: особливості впровадження під час воєнних дій в Україні. Перспективи та інновації науки. Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина». 2023. № 7 (25). С. 83–91. DOI: 10.52058/2786-4952-2023-7(25)-83-91

14. Дідух М. М. Проблеми й основні напрями адаптації студентів до умов навчання в закладах вищої освіти. *Юридична психологія*. 2019. № 2. С. 61–69.

15. Дистанційне та змішане навчання як засіб реалізації індивідуальної траєкторії професійного зростання педагога : монографія / за наук. ред. І. П. Воротникової. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2022. 256 с.

16. Дудник В., Тухтарова С., Кучер Р. Дистанційне навчання здобувачів освіти України в умовах воєнного стану: організаційний аспект. *Вісник Дніпровської академії неперервної освіти «Філософія. Педагогіка»*. 2022. № 2 (3). С. 54–60.

17. Електронний ресурс Академії / ЗВО «Академія рекреаційних технологій і права». URL: <https://artip.com.ua/studentam/osvita/elektronnij-resurs-akademii/> (дата звернення: 27.11.2025).

18. Ільїна Н. В. Організація зворотного зв'язку під час дистанційного навчання в умовах ЗВО. *Дистанційне навчання студентів: теорія і практика* : зб. наук.-метод. праць Херсонського державного університету. Херсон : ХДУ, 2020. № 2. С. 28–34.

19. Карпенко О., Спіріна Т. П., Нохріна І. С. Організація освітнього процесу у закладах вищої освіти України в період воєнного стану. *Social Work and Education*. 2025. Vol. 12, №. 1. С. 33–43.

20. Конопляник Л. М., Пришупа Ю. Ю., Коваленко О. О. Організація освітнього процесу в закладах вищої освіти України з використанням технологій дистанційного навчання. *Академічні візії*. 2023. Вип. 17. 9 с. DOI: 10.5281/zenodo.7743250

21. Марченко О. Г., Баранник М. О., Жовтоніжко І. М. Організація дистанційного навчання у закладах вищої освіти в умовах війни та його вплив на психологічний стан здобувачів освіти та викладачів. *Психологія особистості фахівця в умовах воєнного часу та поствоєної реабілітації* : матеріали VIII

Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю (м. Львів, 27 жовт. 2023 р.). Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2023. С. 184–187.

22. Марчук А. Якість вищої освіти в надзвичайних умовах: освітні втрати й дисфункції цифровізації вищої освіти та дистанційного навчання. Соціально-економічні відносини в цифровому суспільстві. 2023. Т. 1 (47). С. 80–89. DOI: 10.55643/ser.1.47.2023.482

23. Методичні вказівки до вивчення навчальної дисципліни «Теорія і практика електронного навчання у вищій школі» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти / уклад. О. М. Сипченко ; ДВНЗ «Донбас. держ. пед. ун-т». Слов'янськ, 2021. 81 с.

24. Міляєва В. Р., Свищ Н. М. До проблеми психологічної адаптації здобувачів вищої освіти першого року навчання до умов дистанційного навчання. Психологія особистості. 2022. Вип. 38. С. 102–107.

25. Непорада І. М. Адаптація студентів-першокурсників до дистанційного навчання в умовах воєнного стану. Імідж сучасного педагога. 2023. № 1 (208). С. 39–44. DOI: 10.33272/2522-9729-2023-1(208)-39-44

26. Опушко Н., Ланова Л. Електронне навчання як інноваційна технологія підготовки майбутніх учителів технологій. Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems. 2023. Vol. 69. P. 62–70. DOI: 10.31652/2412-1142-2023-69-62-70

27. Організація освітнього процесу в умовах дистанційного навчання у вищій школі: методологія, методика, практика : тези доповідей Всеукр. наук.-метод. конф., 20 травня 2021 р. / уклад. Н. Левицька, О. Силка, Л. Приблуда, О. Пилипенко. Київ : НУХТ, 2021. 258 с.

28. Оршанський Л. В., Нищак І. Д. Особливості дистанційного навчання майбутніх педагогів в умовах пандемії коронавірусної хвороби. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців:

методологія, теорія, досвід, проблеми. 2021. Вип. 60. С. 99–107. DOI: 10.31652/2412-1142-2021-60-99-108

29. Освітній процес в умовах воєнного стану в Україні : матеріали всеукр. наук.-пед. підвищення кваліфікації, 3 травня – 13 червня 2022 року. Одеса : Гельветика, 2022. 504 с.

30. Про організацію освітнього процесу в 2025/2026 навчальному році : наказ № 15-од від січ. 2025 р. / ЗВО «Академія рекреаційних технологій і права» ; ректор Л. Стасюк. 7 с. URL: <https://artip.com.ua/wp-content/uploads/2025/10/skanyrovat1.pdf> (дата звернення: 27.11.2025).

31. Прокопенко А. І., Підчасов Є. В., Москаленко В. В., Доценко С. О., Лебедева В. В. Технології дистанційного навчання : методологія створення та супроводу навчальних курсів : навч. посіб. Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди ; Мітра, 2019. 81 с. URL: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Kaf_IT/Posib_DO_1.pdf (дата звернення: 27.11.2025).

32. Річний звіт ректора про діяльність Академії рекреаційних технологій і права за 2021/2022 навчальний рік / ЗВО «Академія рекреаційних технологій і права» ; ректор Л. Стасюк. Луцьк, 2022. 19 с. URL: <https://artip.com.ua/wp-content/uploads/2022/09/zvit-rektora-pro-diyalnist-akademiyi-za2021-2022-1.pdf> (дата звернення: 27.11.2025).

33. Родінова Н. Л., Червоній М. В., Діордіца І. М. Особливості дистанційного навчання студентів в умовах воєнного стану. Перспективи та інновації науки. 2022. № 4 (9). С. 285–296.

34. Седлова Д., Петрунько О. Особливості адаптації студентів до умов дистанційного навчання. Держава, регіони, підприємництво: інформаційні, суспільно-правові, соціально-економічні аспекти розвитку : зб. матеріалів V міжнар. конф., 07 грудня 2023 р., Київ. Київ : ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2023. С. 678–681.

35. Стеценко Н. М., Фролова М. Е., Дорогань О. І. Проблеми адаптації студентів-першокурсників до дистанційного навчання в умовах воєнного стану. Вісник науки та освіти. 2023. С. 1105–1119. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/7854/7898> (дата звернення: 27.11.2025).
36. Ткаченко Л. В., Хмельницька О. С. Особливості впровадження дистанційного навчання в освітній процес закладу вищої освіти. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2021. № 75, т. 3. С. 91–96. DOI: 10.32840/1992-5786.2021.75-3.18
37. Філіппова Л. В., Беседанич І. В., Мовчан Д. Р., Колесник О. Б. Особливості організації дистанційного навчання у процесі фахової підготовки науково-педагогічних працівників ЗВО України (аналіз досвіду країн ЄС). Академічні візії. 2023. Вип. 17. 11 с. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/download/239/221/224> (дата звернення: 27.11.2025).
38. Ховрич М. Дистанційне навчання у закладах вищої освіти (аналіз думки викладачів). Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. Серія: Педагогічні науки. 2022. Т. 174, № 18. С. 93–97.
39. Шаповалова Т. Г., Кондратенко Л. І., Кібенко Л. М. Адаптація студентів до умов дистанційного навчання. Перспективи та інновації науки. 2022. № 3 (8). С. 152–162.
40. Шведова Я. Педагогічна взаємодія у діаді «викладач-студент» в умовах онлайн навчання. Educological discourse. 2021. № 3 (34). С. 115–120.
41. Шевчук Г. Й. Дистанційне навчання у вищій школі: переваги, недоліки, перспективи. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5: Педагогічні науки: реалії та перспективи. 2021. Вип. 79, т. 2. С. 205–209. DOI: 10.31392/NPU-nc.series5.2021.79.2.44

42. Штихно Л. В. Дистанційне навчання як перспективний напрям розвитку сучасної освіти. Молодий вчений. 2016. № 6 (33). С. 489–495.
43. Яремчук Н., Марусова В. Педагогічні умови організації дистанційного навчання в університеті. Молодий вчений. 2021. № 11 (99). С. 205–210. DOI: 10.32839/2304-5809/2021-11-99-46
44. Яхній О. В. Соціально-психологічні умови адаптації першокласників до успішного навчання в умовах дистанційного навчання. URL: <https://vseosvita.ua/library/sotsialno-psykholohichni-umovy-adaptatsii-pershoklasnykiv-do-uspishnoho-navchannia-v-umovakh-dystantsiinoho-navchannia-735261.html> (дата звернення: 27.11.2025).
45. Ala-Hassan M., Salama R. Online vs in-person learning in higher education: effects on student achievement and recommendations for leadership. Humanities and Social Sciences Communications. 2023. Vol. 10. DOI: 10.1057/s41599-023-02590-1
46. Bozkurt A., Sharma R. C. Blended Learning in Higher Education: Diversifying Models and Practical Recommendations for Researchers. Frontiers in Education. 2022. Vol. 7. DOI: 10.3389/feduc.2022.957199
47. Brown M., Klein J. An Overview of the Common Elements of Learning Management System Policies in Higher Education Institutions. International Journal of Educational Management. 2022. Vol. 36, No. 5. P. 678–694.
48. Coelho M. M., Silva L. F. E-learning future trends in higher education in the 2020s and beyond. Cogent Education. 2024. Vol. 11, No. 1. DOI: 10.1080/2331186X.2024.2445331
49. Dei M. K. Promoting quality education through blended learning during and post COVID-19 pandemic. Quality Education for All. 2024. Vol. 1, No. 1. P. 256–271. DOI: 10.1108/QEA-08-2024-0078
50. Deng Z., Yang Z. Exploring the impact of online education on student engagement in higher education in post-COVID-19: what students want to get? Frontiers in Psychology. 2025. Vol. 16. DOI: 10.3389/fpsyg.2025.1574886

51. Fischer H., Heublein U., Ebert J., Richter K. Distance Learning in Higher Education: Evidence from a Randomized Experiment. *Journal of the European Economic Association*. 2021. Vol. 19, No. 4. P. 2322–2363. DOI: 10.1093/jeea/jvab027
52. Istenič A. Blended learning in higher education: the integrated and distributed model and a thematic analysis. *Discover Education*. 2024. Vol. 3, No. 1. DOI: 10.1007/s44217-024-00239-y
53. Kayi E., Okyere G. A., Agyei E. Transitioning to blended learning during COVID-19: Exploring instructors and adult learners' experiences in three Ghanaian universities. *British Journal of Educational Technology*. 2024. Vol. 55, No. 6. P. 2456–2478. DOI: 10.1111/bjet.13475
54. Koh J. H. L., Kan R. Y. P. Students' use of learning management systems and desired e-learning experiences: Are they ready for next generation digital learning environments? *Higher Education Research & Development*. 2021. Vol. 40, No. 5. P. 995–1010. DOI: 10.1080/07294360.2020.1799949
55. Littenberg-Tobias J., Reich J. Evaluating Access, Quality, and Equity in Online Learning: A Case Study of A MOOC-based Blended Professional Degree Program. *The Internet and Higher Education*. 2020. Vol. 47. Art. 100759. DOI: 10.1016/j.iheduc.2020.100759
56. Martin F., Bolliger D. U. Designing online learning in higher education. *International Review of Research in Open and Distributed Learning*. 2022. Vol. 23, No. 3. P. 1–21. DOI: 10.19173/irrodl.v23i3.6139
57. Rishko Y., Boboshko D., Eliseeva E., Malkin A., Treistar D. Analysis of the Impact of the Transition to Online Education During the COVID-19 Pandemic on the Future Academic Performance of University Students. *SAGE Open*. 2025. DOI: 10.1177/21582440251324753
58. Salama R., Hinton T. Online higher education: current landscape and future trends. *Journal of Further and Higher Education*. 2023. Vol. 47, No. 7. P. 913–924. DOI: 10.1080/0309877X.2023.2200136

59. Smith K., Hill A. Visions of blended learning: identifying the challenges and opportunities in shaping institutional approaches to blended learning in higher education. *Technology, Pedagogy and Education*. 2023. Vol. 32, No. 4. P. 445–462. DOI: 10.1080/1475939X.2023.2176916

60. Turnbull D., Chugh R., Luck J. Learning Management Systems: an overview. *Encyclopedia of Education and Information Technologies*. Cham : Springer, 2020. P. 1052–1058. DOI: 10.1007/978-3-030-10576-1

ДОДАТКИ

Додаток А

АНКЕТА

для опитування студентів щодо задоволеності системою дистанційного навчання

Шановний респонденте! Просимо Вас взяти участь в опитуванні щодо використання системи дистанційного навчання. Ваші відповіді допоможуть покращити якість освітнього процесу. Анкета є анонімною.

1. Як часто Ви користуєтесь системою дистанційного навчання?

- Щодня
- Кілька разів на тиждень
- Раз на тиждень
- Рідше одного разу на тиждень

2. Оцініть зручність інтерфейсу системи:

- Дуже зручний
- Зручний
- Частково зручний
- Незручний

3. Чи легко Ви знаходите потрібні навчальні матеріали?

- Так, завжди
- Переважно так
- Іноді виникають труднощі
- Часто виникають труднощі

4. Оцініть якість навчальних матеріалів у системі:

- Відмінна
- Добра
- Задовільна
- Незадовільна

5. Чи задовольняє Вас швидкість роботи системи?

- Повністю задовольняє
- Переважно задовольняє
- Частково задовольняє
- Не задовольняє

6. Чи зручно Вам проходити тестування в системі?

- Так, дуже зручно
- Досить зручно

- Не дуже зручно
- Незручно

7. Оцініть якість комунікації з викладачами через систему:

- Відмінна
- Добра
- Задовільна
- Незадовільна

8. Чи користуєтесь Ви мобільною версією системи?

- Так, регулярно
- Іноді
- Рідко
- Ні, не користуюсь

9. Чи допомагає система краще організувати Ваше навчання?

- Так, значно допомагає
- Частково допомагає
- Майже не допомагає
- Не допомагає

10. Загальна оцінка системи дистанційного навчання:

- Відмінно
- Добре
- Задовільно
- Незадовільно

Дякуємо за участь в опитуванні!

АНКЕТА

для опитування викладачів щодо зручності використання системи дистанційного навчання

Шановний колего! Просимо Вас взяти участь в опитуванні щодо використання системи дистанційного навчання. Ваша думка є важливою для вдосконалення системи. Анкета є анонімною.

1. Ваш стаж викладацької діяльності:

- До 5 років
- 5-10 років
- 10-20 років
- Понад 20 років

2. Оцініть зручність розміщення навчальних матеріалів:

- Дуже зручно
- Зручно
- Частково зручно
- Незручно

3. Чи зручно створювати тести та завдання в системі?

- Так, дуже зручно
- Досить зручно
- Не дуже зручно
- Незручно

4. Оцініть зручність перевірки робіт студентів:

- Дуже зручно
- Зручно
- Частково зручно
- Незручно

5. Чи достатньо інструментів для комунікації зі студентами?

- Так, повністю достатньо
- Переважно достатньо
- Частково достатньо
- Недостатньо

6. Оцініть якість технічної підтримки системи:

- Відмінна
- Добра
- Задовільна

Незадовільна

7. Чи зручно відстежувати успішність студентів?

Так, дуже зручно

Досить зручно

Не дуже зручно

Незручно

8. Чи проводили онлайн-заняття через систему?

Так, регулярно

Іноді

Рідко

Ні

9. Чи скоротила система час на адміністративну роботу?

Так, значно

Частково

Майже ні

Ні, навпаки збільшила

10. Загальна оцінка системи дистанційного навчання:

Відмінно

Добре

Задовільно

Незадовільно

Дякуємо за участь в опитуванні!

ІНСТРУКЦІЯ КОРИСТУВАЧА

системи дистанційного навчання (для студентів)

1. Вхід до системи

Для входу до системи перейдіть за посиланням на веб-сайт Академії. Введіть логін (електронна пошта) та пароль. При першому вході рекомендується змінити пароль.

2. Перегляд курсів

Після входу Ви потрапляєте на головну сторінку зі списком Ваших курсів. Натисніть на назву курсу для переходу до його вмісту. Курси організовані за темами або тижнями.

3. Робота з матеріалами

Навчальні матеріали (лекції, презентації, відео) доступні для перегляду та завантаження. Натисніть на назву матеріалу для відкриття. Прогрес перегляду зберігається автоматично.

4. Виконання завдань

Для виконання завдання натисніть на його назву, ознайомтесь з інструкцією та прикріпіть файл з відповіддю. Зверніть увагу на термін здачі. Після відправки очікуйте на оцінку викладача.

5. Проходження тестів

Натисніть на тест для початку. Дотримуйтесь обмежень часу. Відповідайте на питання послідовно. Після завершення натисніть «Завершити спробу» для отримання результату.

6. Комунікація

Використовуйте форум курсу для обговорення питань з одногрупниками. Для зв'язку з викладачем використовуйте особисті повідомлення. Слідкуйте за оголошеннями курсу.

ІНСТРУКЦІЯ КОРИСТУВАЧА

системи дистанційного навчання (для викладачів)

1. Вхід та налаштування профілю

Увійдіть до системи за допомогою облікового запису викладача. У налаштуваннях профілю вкажіть контактну інформацію та графік консультацій для студентів.

2. Управління курсом

Перейдіть до свого курсу та увімкніть режим редагування. Це дозволить додавати, редагувати та видаляти елементи курсу. Структуруйте курс за темами або тижнями.

3. Додавання матеріалів

Натисніть «Додати елемент» для завантаження файлів, створення сторінок з текстом або додавання посилань на зовнішні ресурси. Підтримуються формати PDF, DOC, PPT, відео.

4. Створення завдань

Оберіть «Завдання» у меню додавання. Вкажіть назву, опис, терміни виконання та критерії оцінювання. Налаштуйте тип відповіді (файл, текст, офлайн).

5. Створення тестів

Оберіть «Тест» та налаштуйте параметри: час, кількість спроб, метод оцінювання. Додайте питання різних типів: множинний вибір, коротка відповідь, відповідність тощо.

6. Оцінювання робіт

Перейдіть до завдання та натисніть «Переглянути роботи». Відкрийте роботу студента, виставте оцінку та залиште коментар. Студент отримає сповіщення про оцінку.

7. Журнал оцінок

У розділі «Оцінки» доступний повний журнал успішності студентів. Можна експортувати дані у форматі Excel, переглядати статистику та історію оцінок.

**Розподіл респондентів-студентів
За спеціальностями та курсами**

Таблиця Д.1 — Розподіл респондентів дослідження

№	Спеціальність	Курс	Кількість студентів	Разом по спеціальності
1	Туризм	1	2	8
		2	3	
		3	2	
		4	1	
2	Готельно-ресторанна справа	1	2	6
		2	2	
		3	2	
3	Фізична культура і спорт	2	1	5
		3	2	
		4	2	
4	Право	1	1	4
		3	1	
		4	2	
5	Менеджмент	1	1	2
		4	1	
	Всього:		25	25

Примітка: У дослідженні взяли участь 25 студентів денної форми навчання Академії рекреаційних технологій і права різних курсів та спеціальностей. Розподіл забезпечив репрезентативність вибірки та охопив всі основні напрями підготовки закладу освіти.